

Seksualvejledning
uden ord

Nr. 18/2005

9. september

62. årgang

Social pædagogogen

Et godt hjerte er ikke nok

Hvorfor er det suspekt, at SL deltager i udviklingen af evidensbaseret socialt arbejde? SL-formand Kirsten Nissen forstår ikke kritikken. For hende er SL's engagement en logisk fortsættelse af det mangeårige arbejde med kvalitet og dokumentation.

Tænk, hvis der fandtes et sted, hvor alle de fagfolk, som kender Ida og hendes situation, kunne udveksle erfaringer og hjælpe hinanden med at finde det helt rigtige tilbud til Ida

Fremtidens tilbud til Ida – og andre børn og unge

Ida på 13 år har efterhånden set lidt af hvert. Hun kender to døgninstitutioner indefra og har også boet hos to forskellige plejefamilier. Sagsbehandlere har hun opgivet at holde styr på. Og hvem tager sig i øvrigt af Idas små søskende i de perioder, hvor mor giver slip?

Tænk, hvis der fandtes et sted, hvor alle de fagfolk, som kender Ida og hendes situation, kunne udveksle erfaringer og hjælpe hinanden med at finde det helt rigtige tilbud til Ida.

Et sted, hvor socialpædagoger mødtes med socialrådgivere, børnepsykologer og familieplejekonsulenter. Hvor familieplejere kunne få faglig sparring og udveksle erfaringer. Og hvor både børn, unge, forældre og fagfolk kunne få rådgivning om skole, uddannelse og andre tilbud. Det kunne sikre helheden og få barnets liv til at hænge bedre sammen.

Derfor har vi i SL udviklet ideen om at etablere sådanne steder. Vi kalder dem ressourcecentre.

Tanken er, at centrene skal samle ekspertise fra hele børn- og ungeområdet og kunne tilbyde både rådgivning, udredning og behandling. Samtidig kunne der

opstå et frugtbart fagligt miljø for alle, der arbejder med specialiserede sociale tilbud.

Udgangspunktet er de døgninstitutioner, vi kender i dag. Her er allerede en stor og kvalificeret gruppe medarbejdere, som er vant til at tænke og se hverdagen ud fra barnets perspektiv.

Her til kunne man så knytte sagsbehandlere fra forvaltningen, medarbejdere fra de Pædagogiske Psykologiske Rådgivninger, skolelærere, hjemme hos'er og andre, som arbejder direkte med familier der har særligt behov for støtte. Centrene kunne også samle al den viden fra amternes børn- og ungeområder, som med Kommunalreformen spredtes til regioner og kommuner.

Nu har vi så sendt ideen videre til SL's amtskredse, til døgninstitutionerne og til en lang række interesseorganisationer og Socialministeriet. Vi forestiller os, at man kunne lægge ud med at etablere en række ressourcecentre på forsøgsbasis. Arbejdet skal naturligvis evalueres, men vi er sikre på, at pengene er godt givet ud. En bedre og mere samlet indsats for truede børn og unge betaler sig altid.

Af Benny Andersen
næstformand

Socialpædagogen

ISSN 0105-5399
Ansvarshavende:
Forbundsformand
Kirsten Nissen
Redaktion:
Lone Marie Pedersen
(redaktør)
Kurt Ladefoged
Jens Nielsen
Maria Rørbæk
Karianne Bengtsen Blem

Layout: Bodil Hesselbo
Stillingsannoncer:
Lene Jensen, Datagraf
Auning AS, Energivej 75,
8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk
Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nød-
vendigvis udtryk for redak-
tionens eller organisatio-

nens mening. Redaktionen
påtager sig intet ansvar for
uopfordret indsendt stof.
Alle artikler i Socialpæda-
gogen kan desuden findes i
bladets elektroniske arkiv
på internettet www.sl.dk
Adresse:
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 3396 2800 kl. 10-15,

Telefax: 3396 2998
redaktionen@sl.dk
www.sl.dk
Abonnement:
Abonnementspris 2005:
753,75 kr. inkl. moms (26
numre)
Løssalg: 35,00 kr. + porto
Tryk og produktion:
Datagraf Auning AS
Oplag: 44.677 i perioden
1.7.03-30.06.04

Redaktionen af 18/05
er afsluttet d. 1.9.05.
Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer for 19/05,
der udkommer den 23.
september er mandag den
12. september kl. 12.
Deadline for 20/05 er man-
dag den 26. sept. kl. 12.
Forsidefoto:
Lars Horn/Baghuset

 Medlem af
Dansk
Fagpresseforening

 NORDISK MILJØJOURNALISTIK
1941 Tryksag 115

 FMK
FAGPRESSEFORENINGEN

Foto: Lars Horn/Baghuset

Verden er tomt for lyde. Ingenting er at se. Døvblindfødte møder verden med føle-, smags- og lugtesansen – også når det gælder seksualitet. På Døvblindecentret i Ålborg er Inger Simonsen og Helen Østergaard seksualvejledere for beboerne. Det er et arbejde med mange dilemmaer, fortæller de

s. 4- 8

Efter omtalen i Socialpædagogen af brugen af købesex til handicappede, vil Socialdemokraterne have vejledningen "Seksualitet uanset handicap" ændret: Der skal ikke længere stå, at pædagoger må hjælpe handicappede i kontakt med prostituerede, siger partiets ligestillingsordfører Kirsten Brostøl. Men socialminister Eva Kjer Hansen (V) synes, at vejledningen er god nok

s. 9

Vestsjællands Amt satses på arbejdsmiljøet. Ledere, MED-udvalg, tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter bliver inddraget, fordi et godt arbejdsmiljø er en forudsætning for, at overgangen til en ny kommunal struktur kan ske, uden at medarbejderne bliver utrygge og stressede. SL's amtskredsformand Jan Vium kom med denne opfordring: Gå stille og roligt i gang med arbejdsmiljøarbejdet.

s. 14 - 16

Foto: Kurt Johansen

Indhold

s. 4

HANDICAPPEDE

Seksualitet i mørke og tavshed

s. 9

HANDICAPPEDE

S vil stoppe hjælp til købesex

s. 10

EVIDENS

Et godt hjerte er ikke nok

s. 13

UDDANNELSE

En ny slags pædagoger

s. 14

ARBEJDSMILJØ

Medarbejdernes trivsel afgørende for brugerne

s. 14

ARBEJDSMILJØ

Satsning på arbejdsmiljø i Vestsjælland

s. 17

RECEPTION

En formand rundede 60

s. 18

SYNSPUNKT

"Dress code" eller socialiseringsproces

s. 19-21

Debat

Der er mange dilemmaer,
fordi vi i høj grad skal ind og
fortolke beboernes ønsker

Inger Simonsen
seksualvejleder

Døvblindfødte møder verden med føle-, smags- og lugtesansen - både når det gælder seksualitet og andre områder af tilværelsen. Her går konsulent Helen Østergaard på opdagelse i sansehaven sammen med beboeren Marianne Rusbjerg.

Seksualitet i mørke og tavshed

Handicappede og seksualitet

I en serie artikler sætter Socialpædagogen fokus på handicap og seksualitet.

Afsættet er en rundspørge blandt 27 handicaptilbud, som er blevet om at fortælle om deres holdning til og politik for brugernes seksualitet.

Med det lille antal deltagere er undersøgelsen ikke videnskabelige, men den giver et fingerpeg om, hvilke problemer og dilemmaer, arbejdet med de handicappedes seksualitet rejser. Serien startede i Socialpædagogen nr. 17 fra 26. august og fortsætter i de kommende numre.

Artiklerne fra serien er sammen med tidligere artikler fra bladet og baggrundsmateriale og fakta samlet på www.sl.dk/tema

Helen Østergaard og Inger Simonsen er seksualvejledere for døvblindfødte. Opgaven indebærer mange dilemmaer og etiske udfordringer.

Af Maria Rørbæk

Foto: Lars Horn/Baghuset

DØVBLINDE ■ Verden er tomt for lyde. Ingenting er at se.

Der er kun mørke og tavshed.

Og dufte.

Roserne i haven.

Og smag.

Purløg fra krydderhjørnet.

Og berøringer.

Skiftet i underlaget under dine fødder.

En skulptur du kan gribe fat i.

Fornemmelsen af sten mod hud.

Ru her. Glat dér. Et vandsprøjt i dit ansigt.

Og så er der en hånd, der griber fat i din.

Små bankeslag mod din håndflade. Bevægelser med betydning. En streg. En cirkel. Tegn, der bliver til ord:

- Hej. Det er Inger. Hvor er du på vej hen?

Døvblindfødte, der absolut intet kan se og høre, har kun føle-, smags- og lugtesansen at gøre godt med, når verden skal mødes og forstås.

Andre har en lille syns- og/eller hørerest. På Døvblindecentret i Aalborg prøver personalet at skabe nogle rammer for den lille handicapgruppe, så de kan få et godt liv.

Konsulenterne Inger Simonsen og Helen Østergaard arbejder blandt andet med den seksuelle dimension i tilværelsen. Inger Simonsen er konsulent i spørgsmål, der har at gøre med de 37 voksne beboere på cen-

tret. Helen Østergaard støtter andre voksne døvblinde i resten af Danmark.

Begge er uddannede socialpædagoger og har taget en efteruddannelse som seksualvejleder i 1993, så døvblindfødtes seksualitet har været en del af deres arbejdsområde i de sidste tolv år.

Vanskelig kommunikation

Opgaven med at være seksualvejleder for døvblindfødte er ikke altid lige nem.

- Der er mange dilemmaer, fordi vi i høj grad skal ind og fortolke beboernes ønsker, siger Inger Simonsen.

Den store udfordring ligger i kommunikationen.

Døvblinde, der slet ikke kan hverken se eller høre, har mulighed for at udtrykke sig ved hjælp af et tegnsprog, der bygger på berøringer. Der er et håndalfabet, så i princippet kan man udtrykke alt. Problemet er bare, at døvblindfødte jo først skal have ord for ting, følelser og begreber. For det først er de nødt til at lære at stave til hvert enkelt ord, for når man hverken kan se eller høre, hjælper viden om at k-o-p betyder kop jo ikke en, så man også kan stave til o-p. For det andet kan døvblindfødte kun forbinde ord med noget, de selv har erfaret.

- Man skal have indtryk for at kunne give udtryk. Derfor gælder det om at præsentere dem for forskellige ting og oplevelser og så koble ord på, siger Inger Simonsen.

Flertallet af mennesker med medfødt døvblindhed har svært ved at lære håndalfabetet og kommunikerer i stedet ved hjælp af gester, bevægelser og tegn. Nogle få kan også kommunikere ved hjælp af en hørerest, ligesom en del med synrest bruger døves tegnsprog.

Brug nettet

Læs mere: se temaet om handicappede og seksualitet på www.sl.dk/tema

- Når man arbejder med døvblindfødte er man nødt til at forholde sig meget individuelt - også når det gælder kommunikation, siger Inger Simonsen.

Døvblindfødte har generelt svært ved at udtrykke følelser med ord, fordi de jo har svært ved at lære ord for eksempelvis glæde, når de ikke kan se og høre og dele andre menneskers udtryk for glæde.

- Vi kan godt spørge om noget meget konkret som: Vil du have mælk eller juice, men vi kan ikke spørge: Hvordan har du det? siger Helen Østergaard.

Døvblindcentret er fyldt med symboler, man kan røre ved. En hånd foran massage- rummet. Bølgeformede riller ved bade- værelset.

Ude foran indgangen til et af beboelses- områderne står en heksedukke oven på et bål. Man kan føle på hende og mærke grene og kjolestof. Hun står som symbol på, at det er juni - måneden for Sankt Hans.

- Døvblindfødte kan godt lære at forbinde dukken med årstidens måneder, men forstår ikke selve begrebet Sankt Hans. Det er for abstrakt. Deres verden er det, de kan sanse. Det, der er lige her. Vi kan ikke tale med dem om abstrakte ting som for eksempel politik, men det er hele tiden vores opgave at byde ind og gøre verden større.

Hvis ikke vi gør det, bliver de isoleret i en meget lille verden, siger Inger Simonsen.

Ord på seksualitet

Når det gælder seksualitet, har døvblindfødte meget ringe adgang til information. Seende børn lærer automatisk, at der er forskel på de to køn, fordi de kan se, hvordan far og mor adskiller sig fra hinanden og dem selv.

Senere kan de få de en hel masse information (og måske også misinformation) fra film, bøger, blade, samtaler og registreringer af, hvordan andre gør.

Døvblindfødte lever anderledes isoleret. Mens seende for eksempel ikke kan undgå at se forskellige kønsorganer, får døvblinde sjældent mulighed for at røre og gøre sig parallelle erfaringer.

Gennem årene har Helen Østergaard og Inger Simonsen derfor arrangeret forskellige kurser, hvor mennesker med medfødt døvblindhed får mulighed for at lære om krop, seksualitet og følelser.

- De mest krævende kurser er for dem, der er helt blinde. Det er selvfølgelig nemmere for dem, der har lidt synsrest, så vi kan vise film og tegne, siger Helen Østergaard.

På et af kurserne for helt blinde lavede

kursisterne med hjælp fra personalet modeller af deres egne kroppe, som de satte næser, bryster, arme og så videre på. Undervejs bliver der sat ord på de forskellige kroppsdele.

- Der var ingen af de blinde, der forholdt sig til, at kroppen også har en bagside. For eksempel var der ingen, der satte baller på deres figur, fortæller Helen Østergaard.

På et af kurserne brugte Helen og Inger levende modeller i form af mandlige og kvindelige pædagoger, der stillede op i underbukser og lod sig udforske.

- Vi lagde vægt på, at de skulle få lov til at røre ved et rigtigt, helt menneske, for hvornår får de ellers lov til det? Aldrig. I opvæksten er de hele tiden blevet bremset med forbud. Selv ansigter har der været forbud mod at røre, siger Helen Østergaard, de var imponeret over, at kursisterne intuitivt havde nogle etiske spilleregler.

- De rørte ganske forsigtigt, og gav sig tid og ro til fordybelse. Derved blev det en æstetisk oplevelse for alle deltagere, fortæller hun.

Personalets fortolkninger

Et vigtigt mål med kurserne er at give døvblindfødte et sprog for seksuelle og kærlighedsmæssige områder.

Døvblindfødtes seksualitet har været en del af Inger Simonsens (til venstre) og Helen Østergaards (til højre) arbejdsliv de sidste tolv år.

– Ellers er det svære, at man let kan komme i tvivl om udspil kommer fra personalet eller fra beboeren selv, siger Inger Simonsen.

Som eksempel nævner hun en episode, hvor personalet mente, at to af beboerne – Sarah og Jonas – var blevet kærestepar.

– Beboerne havde svært ved at udtrykke sig om det, for de vidste slet ikke, hvad det vil sige at være kærestepar. De ser sjældent nogen kærestepar, de kan spejle sig i, fortæller Inger Simonsen.

Så arrangerede hun og Helen et kærestekursus for de formodede kærestepar og to andre beboere. De lavede blandt andet nogle rollespil, hvor kursisterne legede at de var kærestepar, og et rigtigt kærestepar kom på besøg og viste, hvordan man kan være kærestepar – for eksempel at man kan sidde tæt sammen og kysse.

Kursisterne lærte tegnet for kæreste – to fingre, der føres mod hinanden, og bagefter spurgte Helen og Inger kursisterne om, de havde nogen kæreste eller gode venner.

Sarah mente, at hun havde en kæreste, nemlig Jonas.

Jonas mente derimod ikke, at han havde nogen kæreste. Sarah var hans gode ven.

– Så fortalte vi dem, at de skulle være enige om, de var kærestepar eller venner, og de

besluttede at være venner. Der var sket en afklaring og begreberne faldt på plads, siger Helen Østergaard.

Hun og Inger Simonsen lægger vægt på, at seksualitet ikke kun handler om kønsorganer og teknik.

– Det er også vigtigt, at der er fokus på følelser for seksualitet er jo noget vitalt og livsbekræftende, siger Helen Østergaard.

Seksualitetens særlige udtryk

Netop fordi døvblindfødte sjældent får inspiration fra pornografiske og erotiske medier og heller ikke ser alle samfundets normer, får deres seksualitet ofte et helt andet udtryk end normen.

– En af beboerne skulle for eksempel altid have et blåt ringbind med i seng. Min tolkning er, at han forbandt det blå ringbind med en person, han havde kendt og haft et godt forhold til, og så tog han den positive energi med ind i sin seksualitet. Seksualtekniske hjælpemidler som dildoer eller kunstige skeder har de færreste mennesker med medfødt døvblindhed glæde af, fordi det virker for abstrakt. De har brug for noget tryk fra dagligdagen, siger Inger Simonsen.

– På et tidspunkt var der for eksempel en beboer, der havde lært at onanere ved

hjælp af en pind, han havde fundet i skoven. En af de andre pædagoger spurgte om, vi ikke kunne få ham til at bruge et rigtigt, seksualteknisk hjælpemiddel, men hvorfor skulle vi det? Vi har den holdning, at hvis det fungerer, er det rigtigt, supplerer Helen Østergaard.

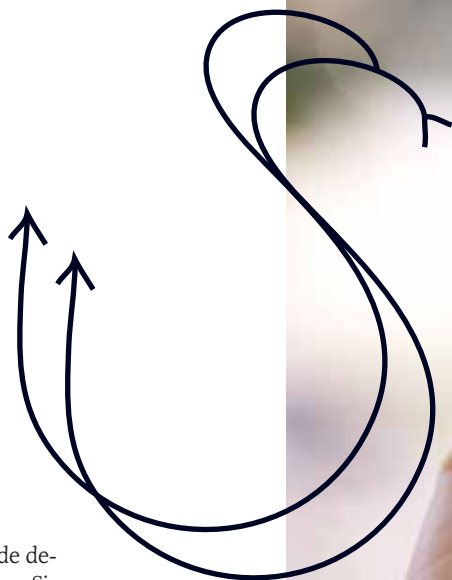
Hun har erfaret, at døvblindfødtes seksualitet i høj grad handler om egenseksualitet.

– Muligvis får de en kæreste, men det er meget sjældent. Deres seksualitet handler ikke om at gå ned i Jomfru Ane Gade en lørdag aften og finde en kæreste. De færreste døvblindfødte forbinder seksualitet med noget, der hænger sammen med et andet menneske. Det handler om at lære kroppens signaler at kende. Om at få støtte til at lære at mærke lyst og få støtte til at lære at få udløsning, siger Helen Østergaard.

Ud over at arrangere brugerkurser består seksualvejledernes opgave især i at rådgive personalet. Både i konkrete sager og generelt.

– Vi lægger vægt på at tale med personalegruppen om, at der skal være et seksualvenligt miljø. Hvis nogen bliver "taget" i at onanere inde i stuen, skal de ikke have et rap over fingrene, men stille og roligt

Sådan vises tegnet for seksualitet: Lillefingeren føres rundt i en S-bevægelse

guides til private område. Vi skal møde deres seksualitet med respekt, siger Inger Simonsen.

En konkret sag handlede om en svagtstående beboer, der var meget tændt på nylonstrømper.

- Når han fik øje på en kvinde med nylonstrømper, sprang han hen og begyndte at røre ved dem. Det var meget uhensigtsmæssigt, for han gjorde det både på personale, gæster og ældre damer i bussen, fortæller Helen Østergaard.

Der måtte findes en løsning, og en af pædagogerne fik en ide:

Hun tog ham med ind i en genbrugsbutik, og sammen købte de netop de damestrømper og sko, der virkede mest attraktive på ham.

- Han værdsætter dufte meget i sit seksualliv, så genbrug kunne være en ekstra tænding, siger Helen Østergaard.

Skriftlige handleplaner

Som altid når det handler om seksualoplysning, blev der udarbejdet en skriftlig handleplan ud fra mindsteindgrebsprincippet.

En gang om ugen skulle pædagogen gå med beboeren ind på hans rum og hjælpe ham med at finde strømper og sko frem.

- Så bad han hende om at tage strømperne på. Det blev taget op på et møde, og handleplanen blev ændret, så der stod, at hun tog strømperne på, fortæller Helen Østergaard.

Nu kunne beboeren få udløsning ved at onanere, mens han rørte ved nylonstrømperne.

- Men det var ikke sådan, at han tog buk-

serne af. Han klarede det ved hjælp af nogle knibeøvelser, siger Helen Østergaard.

Fra starten var det meningen, at beboeren selv skulle lære at tage over - og det lykkedes også, så han efterhånden selv kunne klare det ved selv at tage nylonstrømperne på.

- I nogle år gik det godt, så begyndte han at virke utilfreds og frustreret, selv om han lige havde været i enenum. Vi tænkte, at det med tiden måske var blevet lidt kedeligt for ham - lige som det også kan gøre for andre mennesker, der får brug for at få nogle andre boller på suppen. Vi bestemte, at jeg skulle prøve at gå med ham ind i det private rum for at se om, jeg kunne hjælpe ham. Jeg kunne se, at han tog nylonstrømperne uden på sine cowboybukser, og så foreslog jeg ham, at han skulle tage dem på sine bare ben. Først så han ud som om, han tænkte, at det var helt skørt - men da han

bagefter kom ud af sit rum, grinede han. Bagefter har der ikke været nogen problemer. Man kan tænke, at hvorfor kunne han ikke selv have fundet ud af sådan en lille ting som at tage cowboybukserne af? Men det kunne han altså bare ikke. På den måde har mange af beboerne brug for ekstra støtte, fortæller Inger Simonsen.

Helen Østergaard indskyder:

- Det, at han fik vores retningslinier, gav ro. Vi accepterede hans lyst. Den fik bare en anden indpakning.

Hensyn til personalet

Alle medarbejdere er forpligtet til at vejlede den enkelte beboer i sin seksuelle udvikling på lige fod med øvrige udviklingsområder, men det er frivilligt om medarbejderen selv vil være en aktiv hjælper eller henvise til en anden.

- Det er sket, at nogen har sagt nej, men →

Tina Olsen mærker en besked i hånden. I princippet kan man udtrykke alt med håndalfabetet, men døvblindsfødte kan kun forbinde ord med noget, de selv har erfaret.

i de fleste tilfælde siger personalet ja til udfordringen. Generelt har kvinder nemmere ved at arbejde med beboernes seksualitet end mænd. Mænd synes måske, det er mere grænseoverskridende, mens kvinder mere tænker, at det skal jo gøres, vurderer Inger Simonsen.

For nogle år siden påtog to mandlige pædagoger sig at vise en beboer, hvordan man kan anvende onaniteknik. De demonstrerede det ved at gøre det på sig selv.

– Derved brugte de samme metode, som vi også bruger i mange andre sammenhænge, hvor beboerne lærer ved at aflæse andres handlinger og bruge pædagogerne som rollemodeller, siger Helen Østergaard.

– Pædagogerne gjorde det ikke samtidig, men så kunne de støtte sig til hinanden og tale om det bagefter, supplerer Inger Simonsen.

I ansættelsessituationer indgår seksualitet sjældent som et tema, men det bliver pointeret, at man skal kunne rumme tæt fysisk kontakt med beboerne.

– Man kan ikke arbejde med døvblindsfødte, hvis man er meget kropsforskrukket. Her på stedet er beboernes seksualitet blevet en naturlig ting for os. Vi tager hånd om det, lige som vi tager hånd om mange andre ting. Det er mest, når vi får studerende ind, at vi lægger mærke til, at det ikke er helt naturligt for andre. Vi skal huske at informere de studerende om, hvad der sker, når nogle af beboerne for eksempel går i enerum, siger hun.

Spørgsmålet om seksualvejledningen nogle gange er gået over grænsen, så beboerne er blevet påduttet noget, de slet ikke

havde lyst til, får Inger Simonsen og Helen Østergaard til at tøve. For hele problemstillingen i arbejdet døvblindsfødte er jo netop, at det er meget svært at vide.

– Men vi tror det ikke. Efter og under kurserne prøver vi hele tiden at evaluere ved at aflæse beboernes kropssignaler og respektere, hvis de siger fra, siger Helen Østergaard.

– Vi er også opmærksomme på, at vi skal være sikre på, at det, vi tror handler om seksualitet, også handler om seksualitet. Man kan godt være for hurtige til at tolke. Hvis en beboer for eksempel gentagne gange klør sig i skridtet, behøver det ikke være tegn på en seksuel frustration. Det kan jo også skyldes noget helt andet som for eksempel eksem. Hvis en person pludselig begynder at onanere mere end han/hun plejer, kan det også være, fordi personen ikke kan overskue resten af sin verden og søger tryghed. Eller det kan være et tegn på kedsomhed. Vi prøver at se på helheden og foretage grundige observationer, uddyber Inger Simonsen.

Overset seksualitet

Helen Østergaard og Inger Simonsen kan til gengæld godt være bekymrede for, at nogle beboere ikke får den hjælp til seksuel udvikling, som de kunne have glæde af. Personalet instruerer kun i onani, hvis der er tegn på særlige seksuelle problemstillinger.

– I mange tilfælde kan vi se, at de selv finder ud af det, men der er også nogle, der tilsyneladende slet ikke har opdaget deres seksualitet, siger Helen Østergaard.

Inger Simonsen supplerer:

– Vi har for eksempel en kvindelig beboer på nogle-og-halvtreds, som vi aldrig har set være seksuel aktiv. Hun er meget skeptisk overfor alt nyt, så hvis vi pludselig kom med et massageapparat, ville det gå helt galt. Det kan jo også være, at hun slet ikke har en seksualdrift – måske fordi den er blevet dæmpet af medicinen – men vi må nok sige, at det er et eksempel på et dilemma, vi ikke har løst. Er det forkert, at vi ikke hjælper hende med at få et seksualliv? Eller ville det være endnu værre at gå i gang med noget, som måske overskred hendes grænser og som hun havde svært ved at sige fra over for? Der er jo mange ting, der kan virke grænseoverskridende på døvblindsfødte. For eksempel er det svært at lave en gynækologisk undersøgelse uden fuld narkose, fordi det let bliver meget angstpræget, når personen ikke forstår sammenhængen og meningen i det, lægen vil foretage sig med hende. Jeg tror, vi må sige, at vi lader dilemmaet stå, og at vi ikke har fundet den optimale løsning. I det konkrete tilfælde gør vi ikke noget. Det vigtigste er at se, om det ser ud som om, beboerne som helhed har det godt. Men jeg kan da ikke lade være med at tænke på, hvis jeg selv først fandt ud af, at der var noget, der hed seksualitet, når jeg kom op til Sankt Peter. Så ville jeg blive godt sur!

mrk@sl.dk

Alle navne på beboerne – på nær de, der optræder på fotos – er ændret af redaktionen.

S vil stoppe hjælp til købesex

Vejledningen "Seksualitet – uanset handicap" bør ændres, så det ikke længere fastslås, at pædagoger og andre må hjælpe handicappede i kontakt med prostituerede. Det mener Socialdemokraterne, men social- og ligestillingsminister Eva Kjer Hansen (V) synes, vejledningen er god

Af Maria Rørbæk

HANDICAPPEDE ■ Dobbeltmoralsk. Sådan stempler Socialdemokraternes ligestillingsordfører Kirsten Brostøl den del af Socialministeriets vejledning "Seksualitet – uanset handicap," der fastslår, at pædagoger og andre medarbejdere gerne må hjælpe handicappede i forbindelse med prostituerede.

– Det er dobbeltmoralsk, at samfundet med den ene hånd gør en indsats for at forebygge prostitution og hjælpe kvinder ud af prostitution, og med den anden hånd støtter efterspørgslen efter prostituerede, siger hun.

Fagbladet Socialpædagogen har lavet en rundspørge, der viser, at 11 ud af 27 handicaptilbud har hjulpet brugere i kontakt med prostituerede. (Socialpædagogen nummer 17, 2005.)

Efterfølgende har Kirsten Brostøl stillet spørgsmål til Socialministeren i håb om at ændret vejledningen, men det har Social- og Ligestillingsminister Eva Kjer Hansen bestemt ikke til sinds at gøre.

– Prostitution er ikke kriminelt i Danmark, og derfor kan handicappede jo lige som alle andre tage kontakt til en prostitueret. Som handicappet, der for eksempel er bosiddende på en institution, kan man bare være i en vanskeligere situation, så man simpelt hen har brug for nogen til at formidle kontakten, siger hun.

Handlede kvinder

På ligestillingsministeriets hjemmeside, www.lige.dk, har I skrevet, at det er regeringens klare mål at forhindre at kvinder handles til Danmark, ligesom det er målet at støtte de kvinder, der allerede er blevet ofre for kvindehandel...

– Ja, absolut, og jeg synes jo også at prostitution er et socialt problem.

Men er det så ikke problematisk, at det offentlige øger efterspørgslen ved at gå ind og formidle kontakten?

– Vi sætter ind på rigtig mange områder i forhold til at få stoppet handlen med kvinder, men vi kommer ikke uden om at prostitution i Danmark ikke er kriminelt, og så synes jeg blot, at der også skal være mulighed for at handicappede kan få hjælp til at få formidlet en kontakt, hvis de har brug for det.

Hvad nu hvis de får formidlet kontakt til en prostitueret, der er handlet?

– I det øjeblik man får mistanke om, at det kan være en kvinde, der er handlet, vil jeg gå ud fra at man reagerer på det og tager kontakt til myndighederne.

Men har man som pædagog en særlig forpligtelse til at prøve at undersøge det?

– Jeg vil gerne opfordre til, at man er bevist om at reagere, hvis man får mistanke om, at det er en, der er handlet.

Så det vil du opfordre til, men det er ikke noget krav?

– ...Jeg vil opfordre til det.

Et dilemma

Kirsten Brostøl ønsker ikke at forbyde, at handicappede går til prostituerede. De skal bare ikke kunne få hjælp til det gennem det offentlige system, mener den socialdemokratiske ligestillingsordfører.

Vil det ikke i praksis være det samme som at fratage nogle handicappede muligheden for at gå til prostituerede? Hvis en person for eksempel har et talehandicap, er han jo nødt til at få hjælp til at etablere kontakten?

– Jeg er godt klar over, at det er et dilemma, men jeg kan ikke forsvare, at det offentlige tilskynder til prostitution.

Men er du enig i, at det betyder, at handicappede mænd stilles ringere end ikke-handicappede?

– Jeg ved godt, at handicaporganisationerne siger, at det er et spørgsmål om ligestilling mellem handicappede og ikke-handicappede, men man kan også se det som et spørgsmål om ligestilling mellem mænd og kvinder. Og hvad med de handicappede kvinders rettigheder? Jeg er grundlæggende imod den opfattelse at mænd har ret til sex. Et seksuelt forhold er et gensidigt for-

Strid om økonomien

Nogle kommuner betaler handicappedes udgifter til prostituerede. Andre gør ikke.

Nu skal Den Sociale Ankestyrelse tage stilling til en klage fra en handicappet mand i Århus, der har fået afslag fra Århus Kommune, der ikke vil betale for en escortpige.

Hvis han ender med at få medhold, vil Eva Kjer Hansen ændre loven.

– Uanset om det skulle være den ene eller den anden paragraf i serviceloven det sker i medfør af, så vil jeg ikke acceptere det. Seksualitet er ikke en offentlig opgave. Det er en privat sag, si-

hold som kræver to mennesker, der begge ønsker det.

Nogle vil sige, at de prostituerede også selv ønsker det?

– Ja, men der er ingen, der skal bilde mig ind, at når nogen tager sig betalt for at have sex er det fordi de ønsker det og synes det er sjovt. Prostituerede er en udsat gruppe.

Burde man så ikke forbyde alle at købe sex – handicappede såvel som ikke-handicappede?

– Personligt mener jeg også, at det burde være strafbart at købe sex, men det mener mit parti ikke. Men det er en anden diskussion. Dette er ikke en diskussion af om det bør være lovligt eller ulovligt at købe sex. Det handler om, hvorvidt det offentlige skal tilskynde til prostitution, og det mener Socialdemokraterne ikke.

Men vejledningen "Seksualitet – uanset handicap" blev jo lavet under en socialdemokratisk socialminister, Henrik Dam Kristensen...

– Ja, men selv om den er blevet lavet af en socialdemokrat, er jeg villig til at lave den om.

mrk@sl.dk

Læs hele interviewet med Kirsten Brostøl og Eva Kjer Hansen via denne artikel på www.sl.dk/socialpædagogen

Det her handler jo ikke om, at vi i SL taler for eller lægge os fast på bestemte pædagogiske metoder.

Men vi har som fagfolk en forpligtelse til at bruge de metoder, vi ved virker, og at dele den viden, vi har om dem. Og her er evidens ét af redskaberne

Kirsten Nissen

Et godt hjerte er ikke nok

SL's formand forstår ikke den hårde kritik af forbundets deltagelse i udviklingen af evidensbaseret socialt arbejde. Hun ser det som en naturlig forlængelse af engagementet i arbejdet med dokumentation og kvalitetsudvikling

Af Jens Nielsen

Foto: Kurt Johansen
og Vibeke Toft

EVIDENS ■ Hun forstår egentlig ikke kritikken.

Ja, Kirsten Nissen undrer sig faktisk: Hvorfor er det så suspekt, at SL har engageret sig i debatten om evidensbaseret socialt arbejde?

SL-formanden reagerer på den heftige kritik, som er kommet frem i de seneste numre af Socialpædagogen. En kritik, der går på, at socialpædagogisk arbejde og effekten af det ikke lader sig indfange og dokumentere.

Selv ser Kirsten Nissen det som en fuldstændig logisk fortsættelse af forbundets mangeårige engagement i arbejdet med dokumentation og kvalitetsudvikling.

- Det er en dagsorden, vi har her i SL – det er der ikke noget mystisk i. Og jeg tror på, at vores medlemmer er meget optaget af kvalitet og af at sikre, at den indsats, de gør,

Evidens-debatten – kort fortalt

I vinters udkom et oplæg fra Huset Mandag Morgens debatgruppe om evidensbaseret socialt arbejde. SL var blandt en lang række deltagere i gruppen, og da oplægget blev omtalt i Ugebrevet Mandag Morgen i januar 2005 var lederen af SL's Socialfaglige afdeling, Vagn Michelsen, en af hovedpersonerne i artiklen. Nogle måneder senere sendte forstanderen og viceforstanderen på Solhaven et læserbrev til Socialpædagogen, hvor de rettede en kraftig kritik af SL's standpunkter og Vagn Michelsens udsagn til Ugebrevet. Det fik Socialpædagogens redaktion til at følge op med et tema om

evidensbaseret socialt arbejde, hvor Solhaven-folkene og Vagn Michelsen diskuterede, ligesom en række fremtrædende debattører på området gav deres syn på de muligheder og risici, der ligger i evidens-tankegangen.

Siden har debatten kørt – både her i bladet og på SL's hjemmeside.

På www.sl.dk/evidens kan du finde alle indlæg i debatten, artikler fra Socialpædagogen, samt links til artiklen og debatoplægget fra Mandag Morgen, der satte gang i hele debatten. Og du kan selv deltage i debatten give din mening til kende: Evidens – virker det?

er den bedst mulige, siger Kirsten Nissen.

Hun peger på, at forbundet i snart sagt hele sin historie har været involveret i samarbejde om kvalitetsudvikling – både i forhold til socialpædagogernes egen faglighed, og når det drejer sig om indholdet og kvaliteten af de tilbud, SL-medlemmerne arbejder med.

- I al min tid i SL har jeg været med i debatterne om kvalitet, opfølgning og dokumentation. Og jeg ser det som en helt naturlig del af det socialpædagogiske arbejde. Ved at dokumentere det, vi selv laver, gør vi det lettere at forholde sig til andres ar-

bejde. Og på den måde kan vi vurdere, hvad der kommer ud af forskellige måder at arbejde på. Det er vel i virkeligheden meget enkelt.

- Og hvis man ved, at en bestemt metode virker, så er det da tudetosset ikke at bruge den. Vi behøver ikke opfinde noget nyt hver gang, siger Kirsten Nissen.

Hun remser årstal op for projekter og samarbejder om kvalitetsudvikling, dokumentation og faglig formidling. Fra Det Ka' Nytte-projekterne blev født tilbage i 1986 over den første kvalitetshåndbog fra 2000 til den kvalitetsdatabase, som SL i sidste

Relationen mellem socialpædagogen og brugeren er afgørende - men en central del af vores faglighed er at kunne sætte ord på relationerne, siger SL-formand Kirsten Nissen. På billedet tumles der på den røde madras på Center for Aflastning i Vestsjælland Amt

uge præsenterede efter et flere år langt samarbejde med Amtsrådsforeningen.

Og når det handler om dokumentation af eget arbejde, peger Kirsten Nissen på, at SL i 2001 selv tog teten i offentligheden, da hun i et interview i Ugebrevet Mandag Morgen fremlagde SL's ambition om kvalitetstjek af eget arbejde.

Hvad er det, vi ikke kan måle?

- Men vi står stadig ikke stærkt nok i debatten, når der er nogen, der siger, at "det virker ikke, det I gør". Så vores arbejde med at blive bedre til at dokumentere den indsats, vi yder, handler om, at vi skal stå bedre i den faglige og politiske debat. Men samtidig er det også afgørende vigtigt for

brugerne, at vi har argumenterne på plads, siger hun.

Har kritikerne ikke ret i, at det er svært - eller umuligt - at måle socialpædagogisk arbejde...?

- Hvad er det, man ikke kan måle og dokumentere? Synes vi ikke allesammen, at vi skal dokumentere det, vi laver? Det her handler jo ikke om, at vi i SL taler for eller lægger os fast på bestemte pædagogiske metoder. Men vi har som fagfolk en forpligtelse til at bruge de metoder, vi ved virker, og at dele den viden, vi har om dem. Og her er evidens ét af redskaberne...

Men relationen er vel afgørende for det socialpædagogiske arbejde?

- Jamen, jeg er enig: Relationerne er af-

gørende. God kontakt mellem brugeren og socialpædagogen er essentielt. Men et godt hjerte alene er ikke nok. Det gode - og svære - er, at vi i vores fag både skal bygge på relationer og på den faglighed og uddannelse, vi har. Og en central del af den faglighed og af selve vores fag er at kunne sætte ord på relationerne, siger Kirsten Nissen.

Sikkerhed for kvaliteten

Alene derfor har hun svært ved at forstå det, hun nærmest opfatter som forargelse over SL's deltagelse i evidens-arbejdet:

- Her er et værktøj til at brede de erfaringer ud, som alle socialpædagoger går og gør sig hver dag. Det kan føre til en større sik-

kerhed i udførelsen af arbejdet, mener Kirsten Nissen, og evidens-tænkningen kan være med til at løfte noget af ansvaret fra den enkelte socialpædagog og placere det i en fælles erfaring og faglighed.

- Men dybest set handler det om at sikre brugerne den bedst mulige kvalitet i de tilbud, de får. Jeg forstår ikke, hvorfor man som bruger i et socialt tilbud ikke skal have den samme forsikring om kvalitet og professionalisme, som man har, når man er patient på et hospital. Hvorfor skal vi ikke bestræbe os på at sikre den samme kvalitet i de ydelser, vi leverer som socialarbejdere?

Men et af argumenterne fra kritikerne er jo netop, at det socialpædagogiske arbejde ikke kan sammenlignes med den medicinske verden - at man ikke kan gøre relationerne mellem brugeren og socialpædagogen til en genstand, man kan måle på...

- Det socialpædagogiske arbejde er svært og kompliceret at måle, ingen tvivl om det. Men at prøve at lære af hinandens erfaringer og sammenligne dem - det ser jeg altså ikke som en tingsliggørelse.

- Det er klart, at i USA, hvor tankegangen kommer fra, har man en helt anden tradition for dokumentation, hvor det er bundet op på de sponsorer, som står bag både forskning og institutioner. Men hvorfor kan vi ikke tage det bedste fra den tankegang? Hvorfor kan vi ikke sætte tilsvarende mål op?

Kræver tid og ressourcer

Kirsten Nissen føler sig overbevist om, at SL's medlemmer er helt indstillet på at arbejde med kvalitet og dokumentation, og

at evidenstankegangen ikke generelt mødes med den samme mistro blandt medlemmerne, som kritikken på det seneste ellers kunne tyde på:

- Jeg oplever ikke medlemmerne som skeptiske - jeg tror faktisk, de er langt fremme i skoene i forhold til mange andre faggrupper. Og når vi, som sagt, har så svært og kompliceret et arbejde, så tager man alt til sig, der kan bidrage til at løse opgaverne, siger SL-formanden.

At prøve at lære af hinandens erfaringer og sammenligne dem - det ser jeg altså ikke som en tingsliggørelse

Kirsten Nissen

Men det sker ikke af sig selv. Dokumentation og vidensdeling tager tid, og det må arbejdsgiverne indstille sig på, siger Kirsten Nissen:

- For at det skal kunne lykkes, så skal medarbejderne være med til at udvikle og definere kvalitetskriterierne. Evidensarbejdet kræver ressourcer, og det kræver tovholdere - det kan amter og kommuner lige så godt vænne sig til. Jeg kan godt forstå, de spørger, om det arbejde, de betaler mange penge for at få udført, nu også virker - men så må de også afsætte ressour-

Medarbejderne skal være med til at udvikle og definere kvalitetskriterierne. Evidensarbejdet kræver ressourcer, og det kræver tovholdere - det kan amter og kommuner lige så godt vænne sig til, siger Kirsten Nissen

cerne til at få svaret. Ellers løber det ud i sandet. Og på samme måde, så kræver metodeskift også, at der afsættes ressourcer til det.

Detailstyring

Uanset argumenterne, så tror Kirsten Nissen, at arbejdet med dokumentation og kvalitetsudvikling kommer til at spille en central rolle i velfærdsdiskussionen i de kommende år. Og SL gør - for medlemmernes og ikke mindst brugernes skyld - klogt i at sidde med, hvor den dagsorden skal diskuteres, mener hun. Og hun frygter ikke, at evidentankegangen bliver brugt som sparekniv og ideologisk redskab:

Er du slet ikke nervøs for, at evidensstrategien kan falde tilbage på faget? Altså med de her målinger i hånden kan arbejdsgiveren sortere og sige, at "vi vil have den der metode" - så metodefriheden ryger?

- Hvis en metode virker, så forstår jeg ikke den frygt - så er det jo godt for brugeren. På den anden side brød jeg mig ikke om, at det i sin tid var byrådet i Århus, der stemte om, at nu skulle man til at bruge systemiske metoder. Ikke på grund af metoden, men jeg synes, kasketterne blev blandet sammen

Som det skete, da landspolitikkerne talte for slægtsanbringelser?

- Ja, det var jo ikke et udspil, der var baseret på dokumenterede erfaringer - det så jeg mere som et spareprojekt i ideologiske klæder, konstaterer Kirsten Nissen.

Men tror du ikke, at de nye, større kommuner i langt højere grad vil forsøge at detailstyre det socialpædagogiske område - som eksempelvis, du selv nævnte fra Århus?

- Jo, men den gode side af det, der skete i Århus, var at medarbejderne meget præcist vidste, hvad der blev forventet af dem - fagligt og uddannelsesmæssigt. Og så det faktum, at beslutningen forpligtede begge veje, mener SL-formanden, der vil bruge dokumentationen af det socialpædagogiske arbejde til at fastholde politikerne.

- Jeg synes, vi skal bruge evidens-tænkningen offensivt. Målemetoder er også gode for os: Vi kan vise, at det virker, det vi gør. Det er sværere at nedlægge pladser, der nytter. Med de nye kommuner bliver det meget nødvendigt at kunne dokumentere effekten af vores arbejde. Men det er jeg heller ikke bange for. Det kalder jeg ikke markedsføring - det er at give et ordentligt tilbud.

jni@sl.dk

En ny slags pædagoger

Et CVU har taget hul på en ny studieordning – deres egen. Og rektor forudser, at det er en helt ny slags pædagoger, der forlader stedet om tre et halvt år

Af Karianne Bengtsen Blem

UDDANNELSE ■ De pædagogstuderende, der i disse dage er ved at blive introduceret til studielivet på CVU Jelling, kommer til at gennemgå en noget anderledes uddannelse end deres forgængere. For efter længe at have sukket efter en reform af pædagoguddannelsen har CVUet nu lavet en ny studieordning. Med blandt andet specialisering og nye studieformer.

Og godt nok er Undervisningsministeriet i gang med at lave en reform af pædagoguddannelsen, og vel har SL, BUPL, KL og Rektorforsamlingen udarbejdet et fælles forslag til en ny pædagoguddannelse, men Jelling vil i gang med det samme. Blandt andet med at lade specialisering blive en del af uddannelsen.

- Vi har ofte drøftet det med folk ude i praksis, og nu har vi prøvet at tage bestik af, hvad vi mener, reformen kommer til at indeholde. Derfor giver vi studerende mulighed for at vælge én af tre mulige bruger-specialiseringer, siger rektor Ole Grangaard Olesen fra CVU Jelling.

De tre valgmuligheder er dels en almen pædagogisk retning og to socialpædagogiske retninger med fokus enten på mennesker med sociale eller adfærdsmæssige problemer eller mennesker med udviklingsmæssige, fysiske eller psykiske vanskeligheder.

- De pædagoger, vi uddanner med den nye studieordning, bliver en ny slags pædagoger. De er stadig generalister, men de vil være præget af en særlig specialisering. Og specialiseringerne vil sikre, at der kommer pædagoger ud med særligt fokus på socialpædagogikken, siger Jelling-rektoren.

Bedre til at samarbejde

Ole Grangaard Olesen mener, at det hidtil har været nemt for studerende at gemme

sig og undgå at deltage i undervisningen. Men det skal en ændring i studieordningen forhindre. De studerende skal nemlig deltage aktivt i undervisningen for at blive bedre til at arbejde sammen, når de efter uddannelsen sætter deres underskrift på en ansættelseskontrakt. Derfor opdeles studiet i moduler, og de studerende bliver sat i studiegrupper med en fast vejleder.

Vejlederen og gruppen mødes så én gang om ugen, hvor de studerende får feedback på deres studiearbejde i de enkelte moduler.

- I studiegrupperne bliver det meget tydeligt, hvis man ikke møder op. Og er en studerende ikke indstillet på at samarbejde i grupperne, kan vedkommende lige så godt forlade studiet frem for at blive en dårlig kollega senere hen, mener rektoren.

Den nye undervisningsform stiller også krav til lærerne om at samarbejde, understreger han.

- Lærere og vejledere skal arbejde sam-

men. Det, som vi kalder den "privatpraktiserende lærer", er med denne form uddød. Det vil sige, at en lærer ikke længere bare kan passe sig selv og sit hold, men skal både levere stof til de studerende og overblik til vejlederne. Det betyder, at man ikke kan undervise her, hvis man bare siger: "Dét er mit hold, så det står jeg alene for".

For de nye studerende venter der med den nye studieform nogle erfaringer, som er gode at trække på ude i virkeligheden, mener Ole Grangaard Olesen.

- Man lærer gennem samarbejde og deltagelse. Jeg tror, der kommer pædagoger ud af denne nye ordning, som er gode til at samarbejde, er mere bevidste om, hvad de kan, er bedre til at formulere sig, til at argumentere og dokumentere.

kab@sl.dk

Yderligere specialisering

UDDANNELSE ■ På undervisningsministeren bord ligger nu organisationernes forslag til en reform af pædagoguddannelsen. I forhold til dét forslag adskiller de omtalte punkter i Jellings nye studieordning sig kun på et enkelt sted. For i organisationernes forslag til specialisering ligger der også en mulighed for at specialisere sig, ikke blot i en bestemt målgruppe, men i "det pædagogiske arbejde i mødet med det uventede og anderledes".

Det betyder, at man som pædagog bliver specialiseret i at tage hånd om det særlige og anderledes, som organisationerne mener findes på alle de pædagogiske arbejdspladser. Konkret skal de studerende lære nogle metoder til, hvordan de kan undersøge og afdække specifikke forhold, der vedrører den enkelte brugers situation.

Men Ole Grangaard Olesen mener ikke, at det uventede og anderledes skal være en afgrænset specialisering.

- Det skal være et tværgående vilkår,

som alle de studerende skal forholde sig til uanset retning, siger han.

SLs næstformand Mogens Seider, som har været med til at udarbejde organisationernes forslag til reform af uddannelsen mener dog ikke, at det fælles forslag om specialisering i det uventede og anderledes udelukker den måde, som CVU Jellings studieordning er bygget op på.

- Organisationerne forslag er udarbejdet ud fra de præmisser, som undervisningsministeren udstak for os på et møde inden sommerferien. Her stod det klart, at Bertel Haarder foretrækker en linjefagstækning, og at han vil fastholde en generalistuddannelse. Så alt i alt synes jeg, at Jellings tanker om læreprocesser, krav til de studerende sammen med det klare socialpædagogiske fokus lyder fornuftige, siger Mogens Seider.

kab

Medarbejderernes trivsel afgørende for brugerne

Satsning på bedre arbejdsmiljø skal ruste medarbejderne til at klare de omstillinger, der uvægerligt kommer med indførelsen af den ny kommunale struktur. I Center for Aflastning i Vestsjællands Amt har man taget udfordringen op

Af Kurt Ladefoged
Foto: Kurt Johansen

ARBEJDSMILJØ ■ Det tog ikke mange minutter for centerleder Jenny Grønsdal at beslutte, at Center for Aflastning i Vestsjællands Amt skulle være blandt de pionérintitutioner, der indgik i amtets store satsning for et bedre arbejdsmiljø.

Og heldigvis var medarbejderrepræsentanterne i MED-udvalget helt med på ideen, da tilbuddet kom for cirka to år siden

- Det hænger nok også sammen med, at vi den 1. januar 2004 sammenlagde de to aflastningsinstitutioner i Holbæk og Slagelse til én administrativ enhed, siger Gitte Nørregaard, der indtil 31. juli var tillidsrepræsentant i afdeling syd i Slagelse og nu er ansat som teamleder i afdeling nord i Holbæk.

- Vi havde mange forskellige kulturer og værdier, vi skulle have til at smelte sammen. Desuden var brugersammensætningen også meget forskellig. Nogle steder var der mange autister. Andre steder multihandicappede, og der var afdelinger med velfungerende eller afdelinger med meget udadreagerende brugere.

- Så det var et stort puslespil, vi skulle have til at gå op, siger hun.

- Samtidig står vi jo her med indførelse af kommunalreformer midt i nogle omfattende forandringer, hvor vi skal have nye arbejdsgivere og måske nye institutionsformer. I sådan en fase er det afgørende, at

medarbejderne er godt klædt på til at indgå i disse forandringer.

- Derfor er det afgørende, at arbejdsmiljøet er i orden. Det tror jeg også er årsagen til, at amtet har lavet denne satsning med at indtænke arbejdsmiljøet på alle niveauer i organisationen, siger centerleder Jenny Grønsdal.

Fællestillidsrepræsentanten Birte Hauser er enig:

- Det er meget vigtigt, at vi videreudvikler og højner vores faglighed udadtil. Vi skal evne at tænke nyt i forhold til alle vores arbejdsområder. Gamle vaner og kulturer skal ændres, hvis "forretningen" skal kunne køre videre. Hvis vi kan vise, at vi er gode, kan vi også overleve, fastslår Birte Hauser.

Afgørende for brugerne

Men hvorfor er det nu, at arbejdsmiljøet er så vigtigt?

- Det er det, fordi det er afgørende for

Satsning på arbejdsmiljø i Vestsjælland

Mange ansatte oplever, at de har et godt arbejdsmiljø i Vestsjællands Amt. Men der er også sorte pletter. Derfor satser amtet nu på, at alle arbejdspladser deltager i forbedring af arbejdsmiljøet

Af Kurt Ladefoged
Foto: Kurt Johansen

ARBEJDSMILJØ ■ Ved en festlighed på amtsgården i Sorø affyrede Vestsjællands Amt den 22. august sin store arbejdsmiljø-satsning "Vil du være MED til at forbedre ar-

bejdsmiljøet?" Som det antydes i kampagnens navn er det i høj grad arbejdspladsernes medindflydelsesudvalg (MED-udvalg), der skal være med til at bære satsningen igennem.

Det understregede amtsborgmester Hans Jørgen Holm (V) da også i sin velkomsttale:

- Vi vil ikke blot efterleve arbejdsmiljøloven, men skabe sunde og trygge job. Arbejdsmiljøet skal på dagordenen i alle sammenhænge. Det skal ske i et samarbejde med amtets dygtige ledere, MED-udvalg, tillidsrepræsentanter og sikkerhedsrepræsentanter.

- Til det brug har vi udarbejdet et værktøj, som skulle give jer en metodisk tilgang

til arbejdet. Det lægger op til dialog, så tag godt imod det og brug det, sagde Hans Jørgen Holm.

Næstformand i amtets hovedudvalg, SL- amtskredsformand Jan Vium sagde, at materialet, der er både skriftligt og interaktivt, så spændende ud, selv om det også kan skræmme lidt i sit voldsomme omfang.

- Gå stille og roligt i gang og tag en lille bid ad gangen. For hvordan spiser man en elefant, som det står i materialet? Jo, man smager lidt på den, inden man kommer ind til benet.

Jan Vium stillede spørgsmålet om, hvorfor der nu satses så hårdt på arbejdsmiljøet. Er amtet da ikke et godt sted at være?

Center for Aflastning slog til, da man fik tilbuddet om at være med i udviklingen af amtets arbejdsmiljøprojekt – her er det socialpædagog Rikke Thime kigger ned til fem-årige Kirstine, der morer sig i kuglekassen

Fakta

Center for Aflastning i Vestsjællands Amt har afdelinger i Slagelse og Holbæk og fra 1. oktober i Kalundborg. Aflastningspladserne benyttes af cirka 180 brugere i alderen 1 til 55 år med fysisk og/eller psykiske udviklingshæmning, og som stadig bor hjemme hos forældrene. Der er 60 fastansatte og 40 vikarer. Vikarerne er ofte studerende, der har været i praktik på området, men det kan også være ansatte i daginstitutioner, der gerne vil have en week-endvagt en gang imellem.

medarbejdernes indsats over for brugerne, at de både fagligt og socialt trives i deres job. Hvis en medarbejder har haft et skænderi med en kollega eller har været udsat for en ubehagelig episode, kan en bruger jo straks mærke det. Så bliver brugeren også utryk, siger Jenny Grønsdal.

- Derfor hænger arbejdsmiljøet nøje sammen med fagligheden over for bruger-

gruppen. Hvordan snakker vi sammen medarbejderne imellem? Hvordan snakker vi med brugerne? Det er lige så vigtigt som at løfte rigtigt.

- Derfor må den enkelte medarbejder engagere sig og forholde sig til at skabe et godt arbejdsmiljø. Så vi rent fagligt forbliver konkurrencedygtige. Herunder må vi alle erkende, at arbejdsmiljøet altid kan

- Jo, det er det da for det meste. Men vi kan også i hovedudvalgets statistikker se, hvordan Arbejdstilsynet i stigende grad registrerer, at der ikke altid er den fornødne sammenhæng mellem opgaver og ressourcer. Der er en række institutioner, der får dårlige karakterer af tilsynet på grund af for dårligt arbejdsmiljø. Der er institutio-

- Gå stille og roligt i gang med arbejdsmiljøarbejdet. Tag det i små bidder, sagde Jan Vium, formand for SL Vestsjælland ved præsentationen af det nye initiativ

ner, der ikke har lavet deres arbejdspladsvurderinger (APV), og der er stadig faggrupper og særlige arbejdsområder med ekstrem meget belastning og mange sygedage.

- Det kan der være mange forskellige forklaringer på, og ingen af dem kan stå alene. Det er derimod vigtigt, at det enkelte MED-udvalg selv finder vej til svarene. For kun derigennem kan forandringerne også skabes, sagde Jan Vium.

kl@sl.dk

7 satsområder

Projektet for bedre arbejdsmiljø tog udgangspunkt i amtets MED-aftale (aftale om samarbejde og medindflydelse) og indeholder syv målsætninger for arbejdsmiljøindsatsen:

- Synlige arbejdsmiljøsmål
- Synlige arbejdsmiljøresultater
- Arbejdspladsvurderinger
- Lokal fokus
- Arbejdsmiljøregnskaber
- Tid og ressourcer til arbejdsmiljøet på budgettet
- Medinddragelse og medindflydelse

Man kan finde det interaktive værktøj på amtets hjemmeside:

www.vestamt.dk/amt og klikke på menulinjen: Værktøj til arbejdsmiljøarbejde – vi vil arbejdsmiljø.

- Et godt arbejdsmiljø er afgørende for medarbejdernes indsats over for brugerne, siger centerleder Jenny Grønsdal

Vi har tillids- og sikkerhedsrepræsentanter i alle kroge af virksomheden. Det skal sikre, at arbejdsmiljøet slår rod alle steder, siger fællestillidsrepræsentant Birte Hauser.

blive bedre. Et godt arbejdsmiljø handler også om at bevare gode medarbejdere og udvikle deres faglige kompetencer i nogle ordentlige rammer. Ellers taber vi i bogstaveligste forstand guldet på jorden.

Så arbejdsmiljø hænger også uløseligt sammen med kompetenceudvikling – og det at skabe engagement. Det er det, der skaber kvaliteten i hverdagen.

Skal være nærværende

- En afgørende betingelse for succes er at alle faggrupper forstår, hvad det er vi vil med arbejdsmiljøindsatsen – at det bliver nærværende for den enkelte, siger Birte Hauser

- Vi skal derfor have omskrevet de store bevingede ord til praktisk handling over for hinanden og over for brugeren og de

pårørende. Vores mål for arbejdsmiljøet skal være synlige og enkle. Og vi skal jævnlige foretage målinger for at se, hvordan det går.

- Ellers mister både vi selv og medarbejderne overblikket over, hvor det er, vi vil hen.

Her spiller MED-udvalget (MED = medarbejderindflydelse) en stor og afgørende rolle. I Vestsjællands Amt har man besluttet, at lade MED afløse det hidtidige system med samarbejdsudvalg (SU).

- Her ved Center for Aflastning har vi så at sige tillids- og sikkerhedsrepræsentanter ude i alle kroge af virksomheden. Og når vi snart får en ny afdeling i Kalundborg, vil den blive indrettet efter samme model. Det er med til at fastholde interessen for projektet, fastslår Birte Hauser.

Centerleder Jenny Grønsdal indrømmer, at det efterhånden bliver et stort MED-udvalg at skulle kalde sammen.

- Men vi har valgt at gøre det sådan, fordi vi så også har mulighed for at tackle eventuelle problemer og misforståelser, inden de vokser sig store. Derfor må man også være indstillet på, at det koster penge at udvikle arbejdsmiljøet.

- Det tager tid, og der er øgede udgifter til kørsel og så videre. Ja, det er dyrt, men på den anden side har vi heller ikke råd til at lade være, fordi udbyttet af indsatsen bliver så meget bedre. Derfor må vi putte de nødvendige ressourcer i arbejdet med processen, fastslår Jenny Grønsdal.

kl@sl.dk

Sådan kan man gøre

Som et eksempel på, hvordan man kan satse på arbejdsmiljøet, giver vi her et eksempel på, hvad man har gjort i Center for Aflastning:

1) Man beslutter sig for et indsatsområde. Her er der valgt:

Medindflydelse
Fælles ansvar
Udnytte hinandens ressourcer

2) Så sætter man de områder af arbejdsmiljøet, man vil satse på, til debat i personalegrupperne.

3) MED og sikkerhedsorganisationen vedtager herefter de endelige mål for arbejdsmiljøet

At det er vigtigt at alle medarbejdere trives i deres job

At den enkelte medarbejder oplever at blive ligeværdigt behandlet af såvel kolleger som ledelse

At den enkelte medarbejder oplever at have gode muligheder for indflydelse på eget jobindhold og egne udviklingsmuligheder

At der er hjælpemidler til rådighed ved gennemførelse af arbejdet

At der er ressourcepersoner uddannet til at vejlede og korrigere ved forflytninger (løft)

At der udarbejdes handleplan for, hvordan man som medarbejder skal forholde sig, hvis man udsættes for voldsomme hændelser eller oplever, at en kollega bliver det.

At der udarbejdes retningslinjer for, hvordan man skal forholde sig i arbejdet

med personer, der er raske smittebærere af Hepatitis B

4) Der etableres kurser i gruppeudviklingssamtaler.

5) Der laves en arbejdspladsvurdering

6) Samtidig undersøger en projektgruppe, hvordan arbejdsmiljøpolitikken bliver synlig og efterleves ude i organisationen.

Vision: At man har synlige arbejdsmiljømål, som der jævnlige måles på

Succeskriterier: Tilfredse medarbejdere. Fald i sygefravær.

kl

En formand rundede 60

RECEPTION ■ Vejret var helt på formandens side, da Kirstens Nissens 60 års fødselsdag blev fejret med en reception den 19. august i SL's nyrenoverede gård i Brolæggerstræde.

Gaver og tillykke blev overbragt af flere hundrede gæster fra SL, LO, den øvrige fagbevægelse, samarbejdspartnere, embedsfolk og politikere fra de kommunale organisationer og fra Christiansborg.

Elvis-fortolkningerne blev leveret af Mek Pek, maden sørgede SL's kantine for, og det var en formand i topform, der tog imod.

jni

KL-næstformand og Odense-borgmester Anker Boye (S) kom og sagde tillykke

Foto: Vibeke Toft

Forbundskasserer Kaj Frederiksen i snak med fra højre LO-formand Hans Jensen, næstformand Tine Auvig-Huggenberger, HK-formand John Dahl og LO-sekretær Harald Børsting

Amtsrådsforeningens formand, Kristian Ebbensgaard (V), var blandt de mange organisationsfolk og politikere, der gæstede Kirsten Nissens reception

Af Preben Vest Nielsen,
pædagog

LÆSERBREVE:

Socialpædagogen er forpligtet til at optage alle læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 800 ord, svarende til cirka 4.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

SYNSPUNKTER:

Bringes efter en redaktionel vurdering. Vi optager kun synspunkter fra medlemmer og abonnenter. Synspunkter må højst fylde 2.000 ord svarende til cirka 10.000 anslag.

Læserbreve og synspunkter der bringes i bladet offentliggøres også på internettet.

Vi modtager helst indlæg på diskette eller pr. e-mail:

Socialpædagogen,
Brolæggerstræde 9,
1211 Kbh. K,
tlf. 3396 2800,
fax 3396 2998.

MAIL:
redaktionen@sl-dk.dk

Deadline for læserbreve til nr.
19/05 er mandag den
12. september 2005 kl. 12.00.

'Dress code' eller socialiseringsproces

I slutningen af juni modtog samtlige afdelinger på min arbejdsplads en opfordring via e-mail fra Medudvalget, hvor man opfordrer og henstiller til, at man skal være opmærksom på at undgå tøjvalg, der kan støde og krænke brugerne.

Her peger man på, at let påklædning samt militær- og læder outfit, kan virke udfordrende.

Her ligger unægtelig en interessant diskussion, som kan fortjene at se dagens lys i et bredere perspektiv.

Min arbejdsplads spænder vidt, dels i funktionsniveau hos de voksne brugere fra lettere retarderinger til svære grader af autismespektrumsforstyrrelser, dels mellem botilbud – aktivitetstilbud og beskyttede værksteder.

Ergo er det vanskeligt at definere pædagogens præcise rollemodel-rolle, eller er det?

Påvirkningen fra medierne

Sociologisk set har mediernes påvirkning næppe tidligere være så voldsom og fragmenteret, fra pornificering til kulturarvsdyrkelse via etniske særpræg, som p.t. Alt sammen væsentlige brikker, der definerer det hypermoderne samfunds udradering af skel og regelsæt.

Dette er stærkt medvirkende til, at det enkelte individ aldrig før har oplevet større muligheder/behov for at definere sin individualitet via stilarter. Det autonome og selvstændigt tænkende menneskes særpræg og grundholdninger udtrykkes stærkt og væsentligt via eksistentielle valg i garderobens flor.

Bremses man her, hæmmes det personlige islæt, og en væsentlig del af den enkeltes integritet udraderes.

Sætter man denne almen sociologiske virkelighed ind i den specielpædagogiske praksis, er man nødsaget til at redefinere fagets rollemodel og nyorientere vores socialiseringsopgave.

Pludselig indebærer socialiseringsproces-

sen ikke blot en stræben mod den enkeltes selvforståelse, men også mod dennes accept af det anderledes.

Pædagogen som rollemodel

Socialiseringsopgaven bliver derfor vidt favnende, da man dels skal give brugeren indsigt i, at folks forskellighed grundlæggende er et udtryk for et personligt valg, som man skal værne om med accept og respekt. Dels skal man opbygge en grundlæggende forståelse for, at alle mennesker er ligeværdige og unikke.

Det fornemme ved, at der omkring de udviklingshæmmede opbygges specielle sfærer, hvor de udlever deres liv og levned i egen kultur, ligger i, at de begår sig blandt ligesindede med støtte af pædagogisk orienteret personale. Her kan man sige, at pædagogen får en rolle som værende repræsentant for det omgivende samfund!

Jo mere vi går ind og afgrænser de udviklingshæmmede i at have kontakt med de tendenser, der ligger i det hypermoderne samfund, jo mere afstumper vi dem, idet deres egen kultur uvilkårligt kommer til at lukke sig om dem som et skærmende skjold mod omverdenen.

Går vi derimod ind og tager socialiseringsrollen seriøst, må vi som personale erkende, at det er yderst vigtigt at arbejde sobert med at oplære den enkelte til socialt acceptable spilleregler, når denne møder det 'fremmede'.

Som eksempel herpå kan man tage piger i nederdel, hvilket er et velkendt syn i sommerkvarnen. Observerer man brugere, der har vanskeligt ved at takle et sådan indtryk, ligger der åbenlyst et væsentligt stykke specielpædagogisk arbejde i forhold til at oplære den enkelte i at forholde sig til lystfølelse. At det er ok at kigge, men ikke glo (hvordan gør man det i praksis?), samt afdække om et seksuelt behov vækkes, og om dette så kan eksponeres, osv.

Set fra det brede samfundsperspektiv åbnes

700 kolleger smidt på porten - gør vi noget?

Jørgen Petersen
Familiecenter Syd, Holmevej
180, Højbjerg

Alle steinerpædagogerne plus de pædagoger, der f.eks. har deres uddannelse fra udlandet, var engang omfattet af SL's overenskomster - lige som alle vi andre. Frem til 2003 hørte nogle af dem til under hjemme-hos-overenskomsten. Men pludselig og helt ubegrundet indgik vore pædagogiske fagforbund et par Fællesoverenskomster og lige så pludseligt var disse vore kolleger ikke længere omfattet af overenskomsten. De var smidt på porten.

Det gjorde nogle af os opmærksom på i 2003, og begge vore pædagogforbund syntes da også, at den udsmidning var tarvelig og usolidarisk. Derfor optog vi som et overenskomstkraft for 2005, at de steineruddannede pædagoger naturligvis skulle ind under overenskomsten igen.

Det skete bare ikke, og i Socialpædagogen nr. 14 af 15. juli 2005, samt Børn & Unge nr. 23 / 2005, svarer vore forbundsformænd for SL og BUPL på, hvorfor det ikke skete. Det skete ikke, fordi de ikke ville have en konflikt om spørgsmålet.

Altså tillod vi os uden konflikt at smide de 700 kolleger ud! Vore formænd finder det ok! KL finder det ok. Vi andre kender bare ikke begrundelsen. Kravet om at have dem med os igen var ellers rejst på generalforsamlinger og på kongressen. Det kan man ikke kalde en demokratisk succes!

Men til vore formænd og andre vil jeg sige: Pas på! En ting er, at man i det stille kan gå rundt og være usolidarisk og lave ubegrundede og unødvendige overenskomster - især i en afkrog af det pædagogiske arbejdsområde.

Men pas på, for når kommunalreformen er gennemført, sidder de pædagogiske forbund over for et KL på den anden side af forhandlingsbordet, der er meget mere magtfuldt, end i dag. Til den tid vil KL måske stadig synes, at steinerpædagogerne og de andre ikke skal høre til på det pædagogiske arbejdsmarked. Og så må KL vel forlange, at vore kolleger bliver smidt ud af samtlige pædagogiske overenskomster. For

hvis de ikke er gode nok det ene sted, hvorfor skulle de så være gode et andet sted?

Til alle jer med disse særlige uddannelser vil jeg foreslå, at I på de kommende generalforsamlinger forlanger, at I ikke holdes udenfor. Forlanger at blive taget seriøst og solidarisk, så arbejdsgiveren ikke fortsat kan ekskludere jer. Der må vel igen stilles krav ved næste overenskomst? Og I må nok selv gøre det!?

Men mon ikke det vil lykkes? Det er ikke sikkert, at ret mange af jeres kolleger, vil finde det i orden at holde jer ude fra vort faglige fællesskab.

Så op at stå på de kommende generalforsamlinger! Giv demokratiet nok en chance!

Gennem mange år har jeg haft mit TR-virke i SL's uddannelsesudvalg i Århus Amtskreds, i vort uddannelsesudvalg fælles med BUPL samt i det lokale steiner pædagogseminariums bestyrelse. Og gennem disse mange år har jeg vidst, at KL og BUPL ikke ønskede steinerpædagoger i overenskomsterne. Jeg har spurgt KL, hvad steinerpædagogerne skulle gøre for at KL kunne acceptere dem, men ikke fået andet svar, end fra den tidligere formand, Anker Boye, der blot svarer, at steinerpædagogerne er gode nok på amtets arbejdspladser??

Derfor var de også med under den hjemme-hos-overenskomst, der nu er erstattet af en Fællesoverenskomst.

Håb ligger altid usynligt i fremtiden, men første chance for at vise konkret solidaritet ligger på de kommende generalforsamlinger. Både i år og især til næste år. Tager vi ikke kollegerne med under fællesoverenskomsterne, ser jeg kun to muligheder: enten må vi skamme os over vor manglende solidaritet og kampvilje, eller også må vi bare skamme os.

ps. De to Fællesoverenskomster hedder: Overenskomst for pædagogisk uddannet personale, der ansættes inden for det forebyggende og dagbehandlende område (indgået af KL, BUPL & SL) og Overenskomst for pædagogisk uddannet personale i særlige stillinger (indgået af KL, BUPL, FOA & SL).

hjerterne også ulige meget mere for de udviklingshæmmede, såfremt man kan føle, at de forstår at begå sig i bybilledet på socialt acceptable måder, hvorfor man da også møder dem mere åbensindet.

Opleves det derimod, at de udviklingshæmmede opfører sig stærkt impulsstyret (nærmest dyrisk), stigmatiseres og udstødes de udviklingshæmmede hurtigt fra lokalmiljøet.

Påklædning som statussymbol

Der er visse situationer, hvor man med rette kan gå den anden vej rundt og tale om 'dress code' som et statussymbol.

Her tænker jeg på de brugere, der arbejder på beskyttede værksteder - på aktivitetscentre mv., hvor det er oplagt, at man markerer arbejdets værdifuldhed ved at sikre, at brugerne får tildelt samme type arbejdstøj, som personalet benytter.

Derved skærpes ligeværdighedstanken, og man markerer udadtil, at man udfører en specifik indsats, som man er fælles om, og at det er værdifuldt med alles bidrag.

Jeg er naturligvis klar over, at der er visse beklædnings typer, der er skabt til at fremprovokere noget specifikt hos 'beskueren', men min generelle opfattelse peger dog stadigvæk mod, at folks moral og fornemmelse for grænser er langt bedre, end de sorteste pessimister måtte antage. Ergo er der langt mere ræson i at redefinere dansesmomentet i socialiseringsprocessen, så det forstås i et bredere perspektiv.

Og så kan man da samtidig have en stille forhåbning om, at faget langsomt får minimeret 'vis mig dit klædeskab og jeg skal sige hvem din socialpædagog er-nissen', ved at åbne verdens muligheder for brugerne, således at de bliver bedre klædt på til at definere egen identitet!

Vi har jo prøvet at afprøve - igen og igen

Michael Edahl
civiløkonom, stud. psych.
& scient.,
Sølvagervej 4, Dianalund
(Modtaget d. 18.8.2005)

Dette samfund har i sandhed en – tjah, nærmest evident – paradoksal måde at tackle forskelligt på.

Hér går man, som højtuddannet akademiker med filosofikum i alle tilgængelige videnskabsgrene og er ledig, mens andre, der i fuld offentlighed fremstår med det rene forvrølede idealistiske sludder er ihændehavere af ansvarsfulde stillinger. Men hvad – paradokset er som bekendt verdens drivkraft.

Nå, Jens Asger Hansen, så adfærdsmodifikation skal ud på den socialpædagogiske mødding?

Javell! Så er der ikke noget at sige til, at samfundet oplever, at kriminelle unge drager vildmandshærgende rundt trods utallige ophold på forskellige socialpædagogiske institutioner. Man vil jo ikke modificere de unges adfærd, så samfundet kan være tryk ved at have dem rendende rundt på fri fod.

Og det er ikke bare dig selv, du skyder i foden med en bazooka med denne, en af dine mere uigennemtænkte udtalelser.

Nej, hele det arbejde, der pt. er i gang rundt omkring for at gøre pædagoguddannelsen til et rigtigt studium, er i fare for at kuldsejle, hvis de bevilgende myndigheder ved et uheld kommer til at tro, at din udlægning af sagen er, hvad pædagogik drejer sig om.

Hele det arbejde, der ville betyde, at man eksempelvis kan undgå de af og til tragiske tvangsfjernelser, der sker på et dybt usagligt grundlag, fordi blandt andet pædagoger med manglende metodefag ikke er i stand til at dokumentere sagens aspekter i tilstrækkelig grad

Den kognitivt-émotive terapi har nu engang fået sit videnskabelige gennembrud. Den er blevet til gennem teoridannelser, afprøvninger, nye afledte teoridannelser, nye afprøvninger osv. i én uendelighed, og har fået bevist sit værd. Og det er der egentligt ikke noget at sige til.

Dens grundprincipper tager udgangspunkt i simpel uddannelse og bygger ovenpå århundreders undervisningspædagogers arbejde.

Undervisning er sandelig også adfærdsmodifikation, Jens Asger! Men den vil du måske have afskaffet? Som jeg skrev i et tidligere nummer af SP, er evidens et krav inden for al videnskab. Såvel naturviden-

skabeligt som samfundsvidenskabeligt som humanistisk.

Og kære læsere: jeg ved godt, jeg gentog mig selv, men det så altså ikke ud til, at den gik ind hos Jens Asger første gang. Til gengæld er det yderst positivt, at du i det mindste vil afprøve, afprøve og atter afprøve. Blot bør du være klar over, at "trial-and-error"-metoden først og fremmest er dyrenes metodik. Dernæst at det har været afprøvet, også af adfærdsterapien, og at du derfor render rundt og opfinder det dybe vand forfra, Jens Asger!

Jeg ved godt den er lidt spids, men, Jens Asger, jeg tror nok jeg begynder at forstå, hvorfor du ikke længere er forbundsformand. Og inden du skyder mig noget i skoen: Jeg har sat mig i dit sted. Adskillige gange. Men jeg holdt hurtigt op. Det er ikke sikkert, at det var derfor, men da jeg satte mig i dit sted, blev jeg altså en kende svimmel og utilpas.

Bottomline: Uagtet det nærmest religiøst kommunistiske budskab i Hans Scherfigs "Idealister" som han skrev i 1938, ser det alligevel ud til, at han har ramt hovedet alvorligt på sømmet. Mange er stadig ikke blevet klogere.

Men sådan er der jo så meget, og vi skal vel også til at have et stykke mad.

Ekspertise, specialviden og kvalitet – hvor bliver det af i strukturreformen?

Eigil Holm Nielsen
Socialpædagog, Familiehuset
Grenå
SF-kandidat til Region
Midtjylland
(Modtaget d. 16.8.2005)

Alle børne- og unge institutioner er nu blevet markedsført. Hvem vil drive os efter 01.01.07?

Hidtil har langt de fleste specialtilbud til børn og unge været drevet af amterne, med en fælles visitation og konsulenttrådgivning.

Når Strukturreformen træder i kraft 1. januar 2007, er amterne væk og special-

tilbuddene skal drives af de enkelte kommuner eller af regionen.

Det er en uheldig spredning af ekspertise og planlægningsansvar, der ikke er til gavn for de børn og unge, der har brug for tilbuddene.

I øjeblikket arbejdes der med, hvem der vil overtage amtsinstitutionerne, og der tegner sig et billede af, at de store kommuner vil overtage og drive de fleste institutioner der ligger i deres område, og i de mindre kommuner vil de fleste institutioner skulle overtages og drives af regionen.

Denne deling er yderst uheldig, at specialviden og -behandling bliver spredt på mange driftsenheder, og det vil ødelægge samarbejde og udvikling.

Jeg vil opfordre til, at delingen sker efter specialiseringsgraden, sådan at tilbud og institutioner, der koster over grundtakstmodellen bør samles i regionerne – resten kan kommunerne så byde ind på.

For at et sådant forslag kan realiseres er det bydende nødvendigt, at de store kommuner opgiver at overtage alle tidligere amtstilbud til børn og unge, lægger volumensygen til side og vælger kvalitet og fremtidssikring.

Her vil jeg gerne opfordre alle SL-medlemmer til at være aktive og påvirke processen i de store kommuner – enten via de politiske partier eller via de udvalg, der er nedsat administrativt.

Lad os skrive historien om "Ebberød-tiden"

Dorthe Bak Madsen
Statenevej 8, Rudkøbing
(Modtaget d. 22.8.2005)

Det berørte mig meget, at læse om "Omvæltningernes tid" af Lisbeth Møller (Socialpædagogen nr. 16, 2005), som jeg har haft den meget store glæde og berigelse at arbejde sammen med – sammen med så mange andre brave folk i "Ebberød-tiden", Vi har kæmpet, grædt snot – og skrevet historie sammen!

Tiden, der beskrives i temanummeret, er netop "min tid". Jeg husker så godt tiden med de store omvæltninger: fra lægedynastiet (og manden med kappen) til tilbivelsen af det pædagogisk ledede Svaneparken – hvilket blev gjort med en ildhu, energi, orgelmusik, entusiasme og fornyet menneskesyn, der kunne fordreje hovedet på enhver Hansen, Larsen m.fl.

Som Vorherre dybest set har lært os: At alle er lige meget værd – også de "skæve". At der er rettigheder nok til alle, der skal blot gives plads (ressourcer). Såd'n er det stadig... Det er såd'n lidt terapi-agtigt at læse om den tid. Den er i mig, jeg er mærket af den, bærer rundt på den og den har influeret på min fortsatte tilstedeværelse i mit virke – helt ned på Langeland!

Blød om hjertet blev jeg ved at læse om arbejdsnedlæggelsen, som for mange af os samtidige "gjorde noget ved os"... Der var omsorgsmedhjælpernes arbejdsnedlæggelse, og så var der (os) assistenter/pædagoger. Der var så meget oprør/opgør – en gigantisk faglig kamp, der fik – husker jeg – forældre i deres afmagt til at spytte på mig!

Jeg tror, det var første gang i "Danmarks historien", at tjenestemænd (kvinder) nedlagde arbejdet! Vi kom på forsiden af aviserne og blev sågar interviewet til TV-Avisen m.v. – jo, der skal alligevel noget til for at synliggøre "vores fag"

Selv sad jeg i PR-gruppen og lærte en del på den hårde måde. Det var i samme tid, hvor vi turnerede med "Cirkus Åndssvag" blandt andet på Land og folk-festival. Vi lavede gadeteater, holdt foredrag på skoler, seminarier med videre – og jeg havde den

store ære og fornøjelse af at være med på en faglig turne landet rundt, hvor netop det faglige og aktuelle aspekt kundgjorde, at samtlige 10 forsorgsinstitutioner nedlagde arbejdet – på én gang!

Det var hårdt arbejde, som bar noget med sig, og som er så vanskeligt for eftertiden at forstå, hvis ikke historien bliver fortalt – hvilket jeg synes, vi bør gøre. Det har faktisk undret mig, at netop denne meget epokegørende tid er så svagt omtalt i jubilæumsbogen for SL!

Det var en kaotisk og meget energisk tid (småt med privatliv), der blev brugt på at praktisere, implementere og "lægge krop" til forandringer og efterveer i forhold til de massive ændringer, som strejken efterlod. Det var på Y'et og i "Torben projektet!", at jeg fik mine "tæsk" for resten af livet. Det koster øretæver at "modelere" og forandre et menneskes vilkår fra fangenskab til selv at have betydelige forandringsmuligheder – til at have indflydelse!

Den korte version af en lang historie er, at jeg efter mange tæsk i diverse projekter måtte langt væk fra det hele, hvilket jeg i bakspejlet kan se, var rigtigt.

Historien belaster en, den fylder, og er medskabende i vores liv, men den er vigtig, at få fortalt – sammen med dem, der udgjorde epoken.

Netop historien – "såd'n var det dengang" – vil jeg opfordre til, at vi sammen får fortalt ud fra dem, vi var, og fra den vinkel, hvor vi var tilstede.

En noget privat vinkel til historien er, at Jørn Foss (og måske Lisbeth Møller) tilbage i starten af 90'erne – efter en opfordring i fagbladet – fik tilsendt nogle kassettebånd med interview fra beboere fra Ebberød, optaget i min elevtid (74-77). Jeg har ved flere lejligheder efterlyst disse bånd – hvor er historien/båndene henne?

Med disse ord sender jeg energiske faglige og mange varme tanker til alle jer fra den tid – til lands, til vands og i himmelen – med ønsket om, at vi når at skrive historien.

Med venlig hilsen "stabil"-Madsen

Og prisen går til...

Onsdag den 31. august uddelte TDC og Børn Vilkår årets TDC Børnepris. Prisen belønner initiativer, handlinger og arbejde, som fremmer der gode børneliv i Danmark. Og i år går prisen dels til tv-værten Bubber, dels til Projekt Unge for Unge i Århus. Et frivilligt projekt der arbejder med at nedsætte kriminaliteten blandt unge ved at de unge bliver oplært i at opsøge de kriminelle unge. Prisen på de 25.000 kroner skal videregives til en gruppe børn, der på den måde kan få en ekstraordinær oplevelse, som de ellers ville have svært ved.

kab

Ny Gaia-udstilling

En ny udstilling er netop åbnet på Gaia Museum Outsider Art i Randers. Det er den skotske kunstnergruppe Art Trek, der består af tre mandlige udviklingshæmmede kunstnere, der har arbejdet sammen siden 1997. Deres værker har været vist flere steder i Europa, men det er første gang, de vises i Danmark. Udstillingen byder på værker af vidt forskellig karakter fra store farvestrålende malerier til den bizarre og fantasifulde tegnefilm "Saving Zöe". Udstillingen kører frem til den 14. januar 2006.

kab

Hvad har du ret til?

I 2006 afholder PKA 12 grundkurser om pensionsordningen i PKA. Kurserne er for tillidsrepræsentanter, ansatte i organisationen og andre med tilknytning til pensionskassen. Det centrale på kurset er en gennemgang af samtlige de ydelser, man som medlem har ret til. PKA betaler rejse- og kursusudgifter. Interesserede kan henvende sig til Susanne Andreasen, tlf. 39 45 43 50 eller Karin Frenk Petersen, tlf 39 45 43 52 eller på www.pka.dk

kab

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

12. september kl. 9.00-15.00

Temadag: Kursus med Lars Bluhme om dokumentation af det pædagogiske arbejde
Sted: Viborgseminariet, Viborg
Arr. SL Viborg

13. september kl. 9-16

Kursusdag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: SL's lokaler, Søren Frichsvej 42 C, Frichsparken, 8230 Åbyhøj.
Arr. SL Århus

19. september kl. 9-16

Temadag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: SL's lokaler, skansevej 90B, 9400 Nørresundby.
Arr. SL Nordjylland

19. september kl. 9.30-16.00

*Temadag på handicapområdet:
Boligen som hjem og omsorgsarena – Fra institution til bolig*
Sted: Vildbjerg Fritidscenter, Sports Allé 6, Vildbjerg.
Arr. SL Ringkjøbing

20. september kl. 19-21

Medlemsmøde om Etik i Roskilde
Sted: Hersegade 20, 4000 Roskilde (lokalet i gården, stueetagen)
Vi får besøg af socialfaglig konsulent Ditte Sørensen fra forbundshuset. Hun vil komme med et oplæg om SL's etiske værdigrundlag, hvorefter der vil være mulighed for en dialog om emnet.

22. september kl. 9-16

Temadag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: Baghuset, Dæmningen 36, 7100 Vejle.
Arr. SL Vejle

26. september kl. 9-16

Kursusdag: Pædagogisk Resultatmåling
Sted: SL's lokaler, Søren Frichsvej 42 C, Frichsparken, 8230 Åbyhøj.
Arr. SL Århus

27. september kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger
Sted: Mødecenter Odense.
Underviser: Ragnhild Bjerre Drews.
Flere informationer: www.praematur.dk.
Tilmelding: Senest 3 uger før på mail: preem-team@mail.dk. Evt spørgsmål: 5070 3010.

29. september kl. 9.30-15.00

Temadag for hospitalspædagoger i region Nord
Emne: Børn og mestring v. Helle Tholstrup, pædagog på Skejby Sygehus.
Sted: Sønderøgparken, Psykiatriske undervisningslokaler, Ll. Sct. Mikkelsgade 26, 8800 Viborg.
Tilmelding: Senest 20. september på 8927 2067 ml. 8-14.
Begrænset deltagerantal

5. oktober kl. 10-16

Kursus for familieplejere om samarbejdet mellem forældre og plejeforældre – Barnet mellem to familier
Sted: SL's lokale, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby
Arr. SL Nordjylland

6.-7. oktober 2005

Mellemliderkonference
Sted: Hotel Nyborg Strand
Konference for mellemlidere (afd.ledere, stedfortrædere, ledende hjemmevejledere) og andre med mellemlideropgaver på kommunale, amtskommunale og private bo-, aktivitets- og samværstilbud for udviklingshæmmede samt for konsulenter på området.
Program og tilmelding på www.forstandergruppen.dk
Yderligere oplysninger på Forstandergruppens sekretariat: tlf. 6471 5993 eller e-mail: forstandergruppen@nypost.dk
Arr.: Forstandergruppen

10. oktober kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger
Sted: Roskilde Kongrescenter, Roskilde.
Underviser: Jonna Jepsen.

Flere informationer: www.praematur.dk.
Tilmelding: Senest 3 uger før på mail: preem-team@mail.dk. Evt spørgsmål: 5070 3010.

11. oktober kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger
Sted: Sdr. Hostrup Kro, Aabenraa.
Underviser: Ragnhild Bjerre Drews.
Flere informationer: www.praematur.dk.
Tilmelding: Senest 3 uger før på mail: preem-team@mail.dk. Evt spørgsmål: 5070 3010.

13. oktober kl. 8.30-15.30

Temadag: For tidligt fødte børn – usynlige senfølger
Sted: Hotel Eyde, Herning.
Underviser: Lene Thorsager.
Flere informationer: www.praematur.dk.
Tilmelding: Senest 3 uger før på mail: preem-team@mail.dk. Evt spørgsmål: 5070 3010.

2.-4. november 2005

Konference: Signalement af moderne børns fysiske og psykiske sundhed
Hør om voksnes ansvar for børns trivsel og psykiske sundhed, børn og stress anno 2005, kost, adfærd og indlæring, det gode barneliv m.m.
Kontakt CVU Storkøbenhavn tlf. 3313 5156 for folder.

7. november - 2. december 2005

Kursus: Kompetenceudvikling: Ungdomspædagogik i klubarbejde.
Kurset er for alle ansatte.
Der er ingen kursusafgift. Statens Voksenuddannelsessøtte (SVU) kan søges, hvis du ikke har en pædagogisk uddannelse.
AMU-kursus 4 uger fra 7.11 til 2.12 på Ballerup Seminariet. Se www.ballerupsem.dk
Ansøgningsfrist 10.10.05
Tilmelding: 33882620 Bodil Mathiesen.
NB: Akademiuddannelsen i Ungdomspædagogik kan med dette blive din næste mulighed.

Landsmøde og konference for SL's Landsdækkende ledersektion

Den 24. november - 25. november 2005, H.C. Andersen Hotel Odense
Claus Bergs Gade 7, 5000 Odense C, tlf. 6614 7800

Deltagerkredsen er: Institutionsledere og ledende hjemmevejledere med kompetence og ansvar for såvel det pædagogiske indhold, økonomi, administration som personaleledelse.

Pris: Deltagelse i konferencen og landsmødet, overnatning på enkeltværelse koster 2250 kr., på dobbeltværelse 2120 kr. Deltagelse i landsmødet alene er gratis.

Tilmeldingsfrist: Den 23. september 2005.

Landsmødet, ifølge vedtægterne, afholdes torsdag den 24. november, i tidsrummet fra kl. 10.00 til kl. 13.00. Herefter er der konference. Konferencen afsluttes fredag den 26. november kl. 13.00, herefter frokost og hjemrejse.

På landsmødet vil der blive gennemgang og debat, af SL's forslag til lederpolitik.

Konferencetema: **Ledelse af forandringsprocesser.**

- mange institutioner er i gang med pædagogiske udviklingsprojekter.
- mange institutioner bliver berørt af kommunalreformen og derfor skal lederen kunne agere i en forandringsproces

Torsdag den 24. november

Peter Bastian, musiker, debattør og foredragsholder.

Alle ønsker forandring, men ingen ønsker at forandre sig.

Hvad er det for mekanismer i os, som er dybt interesseret og engageret i forandring? Og hvad er det for mekanismer i os, som slet ikke vil være med?

I en virkelighed i konstant forandring er det de mest livsvigtige spørgsmål at få besvaret individuelt og kollektivt.

Delforedrag v/ CVU Storkøbenhavn, videncenter for ledelse og professionsudvikling.

Oplæg 1

Teorier om samfunds- og organisationsudvikling og de ledelsesmæssige udfordringer i forbindelse med forandringsprocesser. V/ Mai-Britt Herløv Petersen

Oplæg 2

Virksomhedskultur og værdiers betydning for udviklingsprocessen og lederens interventionsmuligheder. V/Susanne Ploug Sørensen

Oplæg 3

Ledelsesroller, ledelsesopgaver, ledelsesdi-

lemmaer og ledelsesmuligheder i forandringsprocesser. V/ Elvi Weinreich

Fredag den 25. november

Christian S. Nissen, cand.scient.pol. tidligere generaldirektør i DR, og adm. Direktør for Rigshospitalet

Når de mørke skyer kommer

„- så husk der er en sol bagved. Det gælder om at finde den“.

Medarbejdere med en faglig profession motiveres mere igennem deres fag end gennem traditionelt lederskab. Med baggrund i den viden, hvordan kan vi skabe sammenhæng mellem ændringer i omverdenen, virksomhedens/organisationens bærende idéer og interne omstillingsbehov? Al ledelse går ud på at skabe forandring. - Oplægget giver konkrete anvisninger på at agere og handle i en forandringsproces.

Peter Aalbæk Jensen, direktør for Zentropa

Peter Aalbæk Jensen giver sit, måske ikke helt traditionelle, bud på god ledelse og ledelse af organisationer i forandring

Tilmelding til landsmøde og konference, den 24. - 25. november 2005, Radisson SAS, H.C. Andersen Hotel Odense, Claus Bergs Gade 7, 5000 Odense C, tlf. 66 14 78 00

Navn: _____ Cpr.nr.: _____

Privatadresse: _____ Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____

Arbejdsplads: _____ Stilling: _____

Adresse: _____ Postnummer: _____ By: _____

EAN nr. (skal udfyldes) _____ Telefon: _____

Jeg deltager kun i landsmødet, sæt kryds

Jeg deltager i landsmødet og konferencen, ønsker enkeltværelse (2250 kr.), sæt kryds

Jeg deltager i Landsmødet og konferencen, ønsker dobbeltværelse (2120 kr.), sæt kryds

Jeg ønsker at deltage i delforedrag v/ CVU Storkøbenhavn: nr. 1 nr. 2 nr. 3

Tilmeldingen sendes til: SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, Socialfaglig afdeling, att.: Kurt Schimmell.

Gebyret opkræves på girokort, som udsendes sammen med det endelige program og deltagermaterialet. Tilmeldingen er bindende.

Nordjylland

Lukket i A-kassen

A-kassen er lukket den 13. september for medlemshenvendelse på grund af sagsbehandlerseminar.

Nordjylland

Generalforsamling

25. oktober 2005

Forventet indskrivning fra kl. 15

Sted: Hotel Scandic Aalborg, Hadsundvej 200, 9220 Aalborg Ø

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal modtages hos SL Nordjylland skriftligt og forsynet med medlemsnummer og underskrift senest 14. oktober.

Endeligt program vedtages på bestyrelsesmødet 12. september og kan derefter ses på kredsens hjemmeside.

Viborg

Generalforsamling

29. september
kl. 16.00

Sted: Hotel Hiltop, Skive

Program:

Kl. 16.00: Politisk oplæg om kommunalreformens formål v. Jan Helbak

Kl. 18.00: Middag.

Tilmelding på tlf. 86613561 eller e-mail:

viborg@sl.dk

Kl. 20.00: Generalforsamling med dagsorden iflg. vedtægterne - se tekstboks.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være amtskredsbestyrelsen i hænde senest fredag d. 21. september 2005. Forslaget skal være forsynet med medlemsnummer og underskrift. På nuværende tidspunkt har vi kendskab til flg. kandidater - de nævnes med navn, nuværende tilknytning til bestyrelsen og arbejdsplads:

- Poul-Ole Jensen, Amtskredsfor-

mand, hovedbestyrelsesmedlem og amtskredssekretær, SL Viborg amt.

- Grete Rask, Amtskreds næstformand, og Faglig sekretær, SL Viborg amt.

- Hanne Duegaard, Kasserer, suppleant for hovedbestyrelsesmedlem, Ulriksdal.

- Tina Christensen, bestyrelsesmedlem, Skive kommune.

- Kirsten Scherer Laursen, bestyrelsesmedlem, Klosterhaven.

- Anders Røn Kallesøe, bestyrelsesmedlem, Oustruplund.

- Merete Villsen, 1. suppleant til bestyrelsen, Vidensteam Viborg - Møgelkærvej.

- Dorte Søndergaard Kristensen, kongresdelegeret og H-MED-medlem i Viborg Amt, Lupinvej.

Medlemsblad, der udgives i forbindelse med generalforsamlingen, indeholdende dagsorden, skriftlig beretning, regnskab mv. er udkommet i slutningen af august.

Århus

Generalforsamling

11. oktober
kl. 17.00 - 22.00

Sted: Aarhus tekniske Skole, Farveriet, Dollerupvej 2, Århus C

SL-Århus får ny formand på den kommende generalforsamling. Runa Stach stopper efter sine godt ti år på posten.

Fællestransport fra Silkeborg: Busafgang fra Bindslevs Plads kl. 16.00. Busafgang fra Århus kl. 22.30. Tilmelding senest mandag den 3. oktober til Preben Olesen, telefon 40 34 80 49.

Tilmelding: Du behøver ikke at tilmelde dig selve generalforsamlingen. Men hvis du vil have mad med under generalforsamlingen (sandwich og øl/vand), bedes du melde dig til fællesspisning senest mandag den 3. oktober. Ring til kontoret på 8730 8590 eller send en mail til aarhus@sl.dk. Du kan bruge tilmeldingsformularen nederst på denne side, hvis du har lyst. NB: Maden er gratis.

Program:

Kl. 16.30-17: Indskrivning. Kom i god tid.

Kl. 17-22 Generalforsamling, herunder forfriskninger

Kl. 22.30-?? Efter generalforsamlingen er SL vært ved en øl i SL's lokaler i Frichsparken, Søren Frichs Vej 42, Åbyhøj.

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen sendes senest 10 dage før generalforsamlingen skriftligt til SL-Århus

Ringkjøbing

Generalforsamling

24. oktober
kl 18.30

Sted: Vildbjerg Sportscenter, Sportsalle i Vildbjerg

Indskrivning fra 18.30-18.45.

Forud for generalforsamlingen er der fra 16.00 til 17.30 foredrag om forandringsprocesser v. virksomhedskonsulent Georg Ørskov.

Herefter fælles spising fra 17.30 til 18.30 for deltagere, der har tilmeldt sig til amtskredskontoret, gerne på e-mail:

ringkjoebing@sl.dk

Forslag, der ønskes til behandling og beslutning på generalforsamlingen, skal være amtskredsbestyrelsen i hænde på amtskredskontoret senest fredag d. 14. oktober kl. 12.00. Forslag skal være forsynet med medlemsnummer og underskrift.

Amtskredsbestyrelsens skriftlige beretning bringes i Lokalposten nr. 7, der udkommer d. 8. oktober 2005.

Vejle

Generalforsamling

24. oktober
kl. 17.00

Sted: Rosborg Amtsgymnasium, Vestre Engvej 61, Vejle

Indskrivning fra kl. 16.30.

Af hensyn til bespisning: Tilmelding senest onsdag den 12. oktober 2005 til amtskredskontoret, gerne pr. e-mail:

vejle@sl.dk. Opgiv navn, telefon og arbejdsplads - og evt. antal børn, der ønskes passet, samt børnenes alder!

Du vil løbende kunne læse mere om generalforsamlingen på www.sl-vejle.dk

Ribe

Generalforsamling

24. oktober
kl. 16.00

Sted: Musikhuset i Esbjerg

Sønderjylland

Temadag: Demens hos udviklingshæmmede

Mandag 21. november 2005
kl. 9-15

Sted: SL, Skånevej 13, Rødekro
Målggruppe: SL - medlemmer

Oplægsholder: Kirsten Agerskov Nielsen, Trindvold
Indhold bl.a.:

- Tidlige tegn i forhold til demens
- Brugbare obs. skemaer
- Specialviden - demenstyper (voldsom adfærd)
- Pædagogik i.f.t. til demente
- Bo-tilbud til demente
- Forevisning af video fra Demensenheden

Pris: 260 kr. pr. person

Bindende tilmelding senest d. 10. november 2005 til: SL Sønderjylland, Skånevej 13, 6230 Rødekro
Tlf. 73661940 fax 73661939 e-mail: soenderjylland@sl.dk

Max deltagerantal: 30

Arrangør: Pædagogisk Udvalg

GRAND PRIX 2005

for handicapbands

Lørdag, den 29. oktober Antvorskovhallen - Slagelse

Kl. 13.00 - ca. 17.00
Grand Prix

Kl. 19.00
Grand Prix middag

Kl. 21.00 - 24.00
After Party med ABBAtizers

Pris for Grand Prix kl. 13.00-17.00 - Kr. 125,00
Pris for Grand Prix incl. middag og After Party - Kr. 295,00

Billetbestilling kan ske på tlf. 58 56 81 09 eller via hjemmesiden www.grandprix2005.dk

Aftenens underholdning:

www.grandprix2005.dk

Fyn

Tur til Danmarks Industrimuseum, Horsens

30. september 2005
kl. 11.30 - ca. 17.30

Mødested: Danmarksgade 16, afgang kl. 11.30.

Vi regner med at være fremme ved museet omkring kl. 13.00, og forventer at bliver der til omkring kl. 16.00, vi skal have en rundvisning med guide.

Der er bestilt kaffe med brød indenfor den omtalte tid.

Industrimuseet blev etableret i 1977 og har gennemgået flere forskellige ændringer i tidens løb, frem mod "fremtidens museum", og er endt som Danmarks Industri- og Branchemuseum. Og har i 2001 arbejdet ihærdigt med det Jysk-Fynske Erhvervssamarbejde om udvikling af en ny type museum, hvor omdrejningspunktet er produktudvikling.

Efter besøget i Horsens kører vi hjemad igen og skal se Jelling-Højene, og hvis det er muligt, se kirken og derefter spise middag.

Pris for mad, billet og bustransport retur til og fra Danmarksgade bliver kr. 175,00 pr. person. Tilmelding er nødvendig og bindende og skal foretages til SL Fyn, Danmarksgade 16, 5000 Odense, tlf. 66110874 (receptionen) eller e-mail fyn@sl.dk eller direkte fra vores hjemmeside på www.sl.dk **senest den 27. september 2005.**

Arrangør: SL Fyn's Seniorklub

Storstrøm

Møde for ledere og mellemledere

23. september
kl. 9.00 - 12.30

Sted: Bo og Naboskab Ågården, Ågade 2, 4700 Næstved

SL har de sidste år fremlagt analyser af udviklingen i rollen som ledere og mellemledere på det socialpædagogiske område. Sidste år udsendte SL således publi-

kationen "Lederopgaven" som i juni 2005 blev fuldt op af "Mellemlederopgaven - SL og mellemlederens rolle på socialpædagogiske arbejdspladser". Samtidig udsendtes "SL og lederne - strategier og visioner", der er et oplæg til en debat om en politik for SL's ledergruppe.

Hensigten er, at der i starten af 2006 skal vedtages en SL lederpolitik. Debatten om en SL lederpolitik finder sted samtidig med implementeringen af en kommunalreform, der sammen med ændringer i finansieringen skaber nye rammer for ledernes arbejde.

Kravene til en SL lederpolitik skal ses i den sammenhæng. Vi har derfor bedt Mogens Seider, næstformand i SL, om at indlede på vores møde d. 23. september om lederne, kommunalreformen og kravene til en lederpolitik.

Arrangør: SL Storstrøm og SL Vestsjælland

Storstrøm

Generalforsamling

4. oktober
kl. 16.00-21.00

Sted: Medborgerhuset, Skovvej 2, 4760 Vordingborg.

Vestsjælland

Møde for ledere og mellemledere

23. september
kl. 9.00 - 12.30

- se omtale under Storstrøm

Vestsjælland

Generalforsamling

5. oktober
kl. 16.00-19.00

Sted: SL, Japanvej 3, 4200 Slagelse.

Vestsjælland

Netværk for familieplejere i Sorø og omegn

Netværket mødes mandag den 26. september 2005, kl. 09.30-12.30 i Sorø-hallen, lokale 1, Ringstedvej 20, 4180 Sorø.

Vi er i opstartfasen, så har du lyst til at sætte dit præg på netværkets form og indhold, kollegialt samvær, erfaringsudveksling og faglig debat, så er du meget velkommen.

Tilmelding til Helle Carstensen på tlf. 39 40 16 69 eller e-mail fam.carstensen@adslhome.dk.

Roskilde

Generalforsamling

10. oktober
kl. 16.30-22.00

Sted: Slagteriskolen i Roskilde, Maglegårdsvej 8-10, 4000 Roskilde.

Indskrivning fra kl. 16.00

Dit medlemskab tjekkes ved indskrivningen - er du nyindmeldt bedes du medbringe kvittering for indbetalt kontingent.

SL er vært ved en let middag under generalforsamlingen. Du skal blot tilmelde dig på vores hjemmeside eller maile på: roskilde@sl.dk

Du kan også ringe eller skrive til kontoret og oplyse navn samt cpr.nr. ved tilmelding.

Af hensyn til hele arrangementets planlægning beder vi om tilmelding senest mandag den 31. september kl. 12.00.

Forslag der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være kreds-kontoret i hænde senest 10 dage før generalforsamlingen. Forslag skal være forsynet med cpr.nr. og underskrift.

Beretningen vil blive udsendt senest 7 dage før generalforsamlingen.

NB:

Ud over de faste punkter på generalforsamlingen, har vi inviteret **Anne Marie Helger** til at causere og give en peptalk.

Løbende informationer om arrangementet finder du på vores hjemmeside www.sl.dk/roskilde.

Roskilde

Temadag om strukturreformen - for TR'er og ledere

7. november
kl. 16.00-21.00

Temadag II er foreløbig planlagt til 23. november, så sæt krydser i kalenderen allerede nu.

Temadagene er stadig i støbeskeen, men vi iler med at varsle datoerne - læs mere om detaljerne i næste nummer af Socialpædagogen.

Bemærk: Indbydelse og tilmelding sendes ud separat.

Frederiksborg

Generalforsamling

27. september
kl. 15.30-18.30

Sted: Pharmakon, Milnervej 42, Hillerød.

Indskrivning fra kl. 15.00.

København

Generalforsamling

26. oktober
kl. 16.00-22.00

Sted: Salen på Kellersvej. Indkaldelse med dagsorden følger til alle medlemmer i lokalbladet akslen, som udsendes i starten af oktober.

Husk at du altid skal møde personligt frem på AF første dag, du er ledig! Det gælder også, hvis du skal have karantæne for selvforskyldt ledighed. Karantænen kan først udvikles, når du er tilmeldt AF og i øvrigt opfylder betingelserne for at få dagpenge.

GRUNDKURSUS I KROP- OG GESTALTTERAPI

Kurset Henvender sig til alle med interesse for personlig udvikling og alle der arbejder professionelt med andre mennesker.

Instituttet fokuserer respektfuldt på den enkelte deltagers livsglæde, livskvalitet og mål, og bearbejder personlige hindringer for at kunne handle hensigts-mæssigt herudfra.

Kursusstart og slutning: 06/10-2005 - 26/02-2006
Omfang: 3 x 4 dage samt 2 x 2 dage
Pris: kr. 7.500,- (15% rabat til privatpersoner)
Kost og logi 3 x kr. 900,-

Kurset er adgangsgivende til vores 2-årige terapeutuddannelse.

Instituttet for
Krop- og Gestaltterapi

Lilian Tarp 86 85 60 90 • Michael Fitzgerald 86 23 23 91 • www.ikg.dk

Ll. Nørremarks neuropædagogisk - Psykologisk terapeutisk konsulentbistand

Tilbyder grundkursus i neuropsykologi samt neuropædagogik
marts 2006.

Kursustema: Neuropsykologien som pædagogisk værktøj (1)

Målgruppe: Pædagoger-lærere-kuratorer-sygeplejersker-sagsbehandler
eller lignende samt personer der arbejder med handicappede personer.

Indhold: Hjernen består af nerveceller, hvordan fungerer og samarbejder de?

Hvad kan vi måle med tekniske målemetoder CT-scanning - EEG - ERP - osv.? - Og hvad kan vi bruge det til.

Hjernens funktion og udvikling fra sansbearbejdning til intellektuelle processer. De to hjernehalvdeles forskellige funktioner. Symptomer på skader i afgrænsede hjerneområder. Tidlige emotionelle skader. Hvad har den hjerneskadede person „med i rygsækken“.

Tilmelding: Senest en måned før kursusstart.

Forløb: Undervisningen er fra 9.00-16.00.

Pris: Kr. 3500,-, kursusbevis gives.

Underviser: Specialkonsulent i neuropsykologi Viggo Pedersen, Bakkedal APS, Kalundborg.

Ll. Nørremarks neuropædagogisk - Psykologisk terapeutisk konsulentbistand

Tilbyder grundkurser i praktisk neuropædagogik (1)

Målgruppe: Alle personer der har interesse for området.

August + januar: Hvad er neuropsykologi og neuropædagogik og hvad kan det bruges til.

September + februar: Omsorgssvigt set ud fra neuropædagogiske principper.

September + februar: Medfødte hjerneskader set ud fra neuropædagogiske principper.

Oktober + marts: Medfødt alkohol- og narkoskader set ud fra neuropædagogiske principper.

November + april: Asperger Syndrom og medfødte hjerneskader set ud fra neuropædagogiske principper.

November + maj: DAMP-MBD set ud fra neuropædagogiske principper.

December + juni: Senskader set ud fra neuropædagogiske principper.

Underviser: Neuro/socialpædagog Vibeke Monnick - leder af Ll. Nørremark.

Pris: Kr. 400,- pr. kursus. Kursusbevis gives.

Tilmelding en uge før kursets start.

Bestil brochure for resten af året, Vibeke Monnick-Nielsen, Søndergade 11, 4534 Hørve, tlf. 5932 4450, fax 5932 4161.

Vi tager gerne ud og underviser på jeres arbejdsplads - få en fast pris.

Hinnerup Konferencen 27. og 28. september 2005

Workshop 27. september

holdes på:

**Restaurant Navigator,
Marselisborg Havnevej 46D
Århus C**

Konference 28. september

holdes på:

**Skejby Sygehus, Auditorium A
Brendstrupgårdsvej, indkørsel 6
Århus N**

Isabelle Hénault, M.A., Ph. D., er sexolog og psykolog fra Universitetet i Quebec i Montreal, Canada. Hendes praksis og studier har fokuseret på at give uddannelse og støtte til unge i pubertetsalderen samt til voksne og par med Autisme og Aspergers Syndrom. Dr. Hénault tilbyder parterapi, som sigter mod at udbygge kommunikationsstrategier og øge det nære og intime forhold. Hun har også udviklet et seksualundervisningsprogram og arbejder med enkeltpersoner og grupper for at øge deres viden om seksualitet.

Workshop 27. september 2005

Kl. 9.30-16.00

I denne workshop undersøger vi de nære og intime forhold hos personer med Aspergers Syndrom.

Præsentationen vil udforske spørgsmål, som f.eks. udvikling, intimitet, empati, seksuelle ønsker og engagement. Sluttelig følger en præsentation af refleksioner fra ægtefæller og personer med Aspergers Syndrom
Arbejdssproget er engelsk, og der vil ikke være tolkning.

Konference 28. september 2005

Kl. 9.30 -16.00

I de senere år er der sket en hastig udvikling i intervention for personer med Aspergers Syndrom (AS). Men der er meget få programmer, der omhandler emner med relation til interpersonelle forhold og seksualitet trods presserende behov i familier og parforhold, der er berørt af AS. Arbejdssproget er engelsk, og der vil være tolkning til dansk.

Workshop pris 1250 kr.

Konference pris 1150 kr.

Tilmelding sendes til:

Hinnerup Kollegiet

Stadionallé 1

8382 Hinnerup

Tlf. 86911055

Hin@hinnerupkollegiet.aaa.dk

Fax 86912201

Sidste tilmeldingsfrist 22. september 2005

København

Temamøde
20. september
kl. 11.00

Sted: Taastrup Medborgerhus,
Gl. Køgevej 71, lige over for
Taastrup Station.

Nu er det ved at være efterår, og så starter vores temamøder igen. Det bliver tirsdag den 20. september, og dagens emne er: Æl-derrådenes fremtid med den nye kommunalreform. Preben Dose fra LO kommer og giver et bud på, hvad han for nærværende har fundet frem til.

Der bliver som sædvanlig startet med brunch, og derfor er tilmelding nødvendig til Poul Pedersen, tlf. 3294 9593 – senest 15. september.

Ledsager også velkommen.
Arrangør: Seniorerne, Kbh.'s Amt

Bornholm

Generalforsamling
7. oktober
kl. 17.00-19.30

Sted: Mødelokalerne i Storegade
38, Rønne.
Efterfølgende spisning

København & Frederiksberg

Generalforsamling

13. oktober
kl. 16.00-20.00

Sted: Mødelokalet, Hejrevej 43,
5., 2400 København NV.
Efterfølgende spisning

SLA

A-kassen holder lukket
12.-13. september 2005.

A-kassen afholder seminar for alle medarbejdere mandag den 12. og tirsdag den 13. september 2005.

Det er derfor ikke muligt at komme i kontakt med os de to dage.

Med venlig hilsen
Socialpædagogernes Landsdækkende Arbejdsløshedskasse

Tuborg Boulevard 3
2900 Hellerup

TELEFON
39 45 45 45

Mandag-torsdag: kl. 8.30-16.00
Fredag: kl. 8.30-15.30

Pensionsordningen af 1976
Statens Regnskabsdirektorat
Borgergade 18, 1017 København K.
Telefon 33 92 88 00.

SL's ombudsmand

SL's Klagenævn

SL har sit eget uvildige klagenævn.

Klagenævnet skal sikre, at medlemmer, der mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af deres individuelle medlemssag – enten af amtskredsen eller af forbundet – kan få en upartisk instans til at vurdere sagen eller beslutningen, der er truffet af amtskredsbestyrelsen eller forbundet.

For at SL's klagenævn kan behandle en sag, skal klagemulighederne internt i SL være udnyttet. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en landsdommer samt to medlemmer af SL. Nævnet er uafhængigt af SL og dets udtalelser er vejledende.

Klagevejledning:

Der kan klages over sagsbehandlingen i SL i individuelle medlemssager, hvor medlemmet har en væsentlig, individuel interesse.

Klagefrist:

Klagen skal være SL/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at medlemmet har modtaget afgørelsen.

Amtskredsniveau:

Et medlem, der vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i amtskredsen, skal først klage til amtskredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis man er utilfreds med amtskredsbestyrelsens afgørelse, kan der herefter klages til SL's Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt man er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan der efterfølgende klages til SL's Klagenævn. Da klagenævnet har adresse udenfor SL, skal den skriftlige klage sendes til:

SL's Klagenævn
c/o Mogens Kroman
Holmager 33
4171 Glumsø

AFLASTNINGSKONFERENCE 2005

1. - 3. november 2005

Hotel Pejsegården, Søndergade 112, 8740 Brædstrup

SL's netværk for aflastningstilbud i Danmark

Aflastning nutid/fremtid.dk/com

**Hellere dø af grin end af stress – Panel – Workshops
Autisme – Neuropædagogik i praksis eller i teori
Ledercafé – Pårørende – Sexualvejleder
Karavana: Kunst, musik og teater med udviklingshæmmede**

Så er det tid for den 8. konference. Igen i år har vi valgt at holde konferencen på Pejsegården, da de mange tilbagemeldinger, vi fik på hotellet sidste år, fortalte, at det – med nogle få undtagelser, var et rigtig godt sted at være. De ting vi blev gjort opmærksomme på sidste år, er ting vi vil sørge for bliver ændret til i år. Årets konference er med til at bringe os

pædagoger fra nutiden ind i fremtiden – og emnerne er valgt ud fra de ønsker, der kom ind efter sidste års konference. Så vi håber meget, at alle vil bakke om en konference, hvis indhold man selv har haft indflydelse på. Vi håber at I får lige så megen fornøjelse ud af afviklingen af konferencen, som vi har haft ud af planlægningen. Med venlig hilsen Netværksledelsen

Program, beskrivelse af oplæg og workshops samt **tilmelding** findes på SL's hjemmeside: www.sl.dk/aflastning og de er ligeledes sendt ud til aflastningstilbudene.

www.sl.dk

Norge - Sverige

priser fra kr. 890,00
www.fyns-skolerejser.dk
tlf. 64822470-64822694

Den Maritime Landbase

Et tilbud til unge med særlige vanskeligheder

Landbase-skib-efterværn

www.maritim-landbase.dk

Dansk Marte Meo Center

tilbyder

- Marte meo terapeut uddannelse
- Marte meo supervisionskurser med afsæt i den konkrete praksis
- Kurser og foredrag i Marte meo metodens teori og praksis
- Brush up og supervisionskurser for uddannede Marte meo terapeuter

Ring og hør nærmere på tlf. 9829 2245 eller se på www.dmmc.dk

Læs hvad pressen skriver om det sociale område
læs Dagny - www.sl/dagny

Vikarservice til dag- og døgninstitutioner
Kommer på hele Sjælland

Hammershusvej 77
4370 St. Merløse
Tlf.: 2745 8037
Fax: 5944 8037
info@best-choice.dk
www.best-choice.dk

Telefontid fra 06-24

Albatros

Dynamisk coaching

Kompetent læringsforløb
Nov. 2005

www.alba-tros.dk
Tlf. 86185755 info@alba-tros.dk
Organisation - Ledelse - Samarbejde - Supervision - Coaching

1-årig efteruddannelse i Systemisk Familieterapi

Hvornår: Vi starter den 1.-2. februar 2006 og slutter i januar 2007. Uddannelsen er på i alt 130 lektioner, fordelt på 105 undervisningslektioner i systemisk teori og metode, fordelt over 15 undervisningsdage fra 9.00-15.30, og en afsluttende fordybningsopgave, som er berammet til 25 lektioner.

Formål: Med vægt på relation til egen praksis, de terapeutiske processer (individuelle klienter, par og familier) og på supervisionsprocessen:

- At indføre kursisten i den systemiske tænkings grundprincipper.
- At træne samtaler og teamarbejde ud fra et systemisk perspektiv til brug i den studerendes egen praksis.
- At introducere Milanoskolens grundlæggende principper.
- At arbejde med personlige/professionelle temaer i en supervisions kontekst.
- At udvikle deltagernes personlige professionelle ressourcer og redskaber, gennem øvelser og rollespil.
- At udvikle kursistens evne til at indgå i reflekterende samtaler.

Sted: I Toftemosegaards kursuslokaler, Manderupvej 3, 4050 Skibby og på Skuldelev kro, Østergade 2, 4050 Skibby.

Der vil kunne arrangeres overnatning.

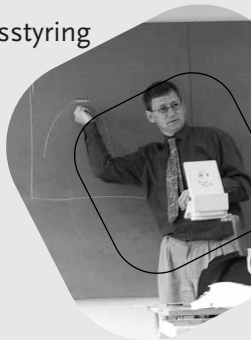
Pris: 19.500 kr. inkl. kursusmappe, morgenmad, kaffe, te, isvand, frugt, frokost og kage på kursusdagene.

Tilmeldingsfristen er den 1. november 2005.

Læs mere på vores hjemmeside.

MPP Master of Public Policy

kompetence til innovation og netværksstyring

MPP MASTER OF PUBLIC POLICY

Tre speciale retninger: offentlig politik
socialt entreprenørskab
ligestilling og mangfoldighed
Nyt program for 2006-2007
Ansøgningsfrist 1. november 2005

Roskilde Universitetscenter Tlf: 4674 2597 E-mail: mpp@ruc.dk www.ruc.dk/mpp

Toftemosegaard

Center for udvikling og forandring
Manderupvej 3, 4050 Skibby. Tlf. 47528360
www.toftemosegaard.dk

Landsmøde

SL's faglige netværk

Udstødte og marginaliserede medborgere

Den 14. november - 15. november 2005, Hotel Pejsegården
Søndergade 112, 8740 Brødstrup

Konferencetema: Etniske minoriteter.

Det stigende antal fremmede på gadeplan og boformerne stiller os over for nye dilemmaer.

Måske ønsker de ikke hjælp - eller gør de?

Hvordan når vi dem og hvad kræver det?

Pris: Medlemmer af SL, 1350 kr. som dækker forplejning og indkvartering på enkeltværelse. Det er ikke muligt at fravælge overnatning, da vi betaler en fast konferencepris.

Deltagere fra andre organisationer, kan deltage hvis der bliver plads, prisen er 1850 kr.

Tilmeldingsfrist: 14. oktober 2005.

RAMMEPROGRAM:

14. november 2005

09.00 - 10.00 Morgenkaffe og velkomst ved netværksledelsen.

10.00 - 11.00 Videns - og formidlingscenter for udsatte voksne, holder to oplæg:
- "Boligløs eller hjemløse?" - om etniske minoriteter på Københavnske boformer.
v. Gitte Tilia

11.00 - 12.00

12.00 - 13.00

13.00 - 13.45

13.45 - 14.00

14.00 - 16.00

16.15 - 17.15

19.00

- "Organisation/koordination" af udslusning fra 94 boformer.

v. Hanne Ramsbøl

Landsmøde i netværket, herunder valg til netværksledelsen.

Frokost.

Oplæg om strukturreformen.

v. Peter Juul, socialministeriet

Eftermiddagskaffe med kage.

Oplæg ved Naser Kahder, MF for Det Radikale Venstre - www.khader.dk

Mogens Seider, næstformand i SL.

Aktuelt nyt fra SL.

Festmiddag og socialt samvær

15. november 2005

08.00 - 09.00

Morgenmad

09.00 - 12.00

Henrik Rindom holder oplæg om misbrug og psykiatri i forhold til konferencens tema. Henrik Rindoms holdning og forventninger til strukturreformens betydning for området, berøres ligeledes.

Frokost

"Få styr på fakta og fordomme." oplæg af

Balkan gruppen - www.team-balkan.dk

Kaffe og afsked.

12.00 - 12.45

12.45 - 15.30

15.30 - 16.00

**Tilmelding til landsmøde i SL's faglige netværk Udstødte og marginaliserede medborgere
den 14. - 15. november 2005,
Hotel Pejsegården, Søndergade 112, 8740 Brødstrup**

Navn: _____ Cpr.nr.: _____

Privatadresse: _____ Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____

Arbejdsplads: _____ Stilling: _____

Adresse: _____ Postnummer: _____ By: _____

EAN nr. (skal udfyldes) _____ Telefon: _____

Tilmeldingsfrist: senest 14. oktober 2005

Tilmeldingen sendes til: SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, Socialfaglig afdeling, att.: Kurt Schimmell.

Gebyret opkræves på girokort, som udsendes sammen med det endelige program og deltagermaterialet. Tilmeldingen er bindende.

2 dages kursus med professor

Tom Andersen

Den 21. og 22. november 2005 i København

Det er os en stor ære at kunne præsentere professor Tom Andersen. For de fleste vil Tom Andersen nok ikke kræve den store præsentation, da han efterhånden har opnået stor international anerkendelse bl.a. for sin bog "Reflekterende Processer" (Dansk Psykologisk Forlag, 1996), som er udkommet på ni sprog: tysk, engelsk, amerikansk, svensk, dansk, ungarsk, portugisisk, spansk og japansk. Tom Andersen er ansat ved Institut for samfundsmedicin (ISM), som er et af fem institutter ved Det medicinske fakultet i Tromsø (Norge), og han er kendt som en levende og inspirerende oplægsholder.

På kurset vil Tom Andersen redegøre for principperne for en samtale, illustreret ved videofilm, ligesom der redegøres for de reflekterende samtaler, som umiddelbart følger den første samtale, også med video-eksempler. Den professionelle kommer hellere med spørgsmål til end meninger om det den anden siger. Spørgsmålene tager altid udgangspunkt i det, den anden siger, og *ikke* i det, vi tænker om det, den anden siger, lyder en af pointerne hos Tom Andersen.

Praktiske oplysninger

Målgruppe: Alle, der arbejder inden for den sociale, pædagogiske og socialpsykiatriske sektor.

Dato: 21+22. november 2005.

Sted: DGI-Byen, Tietgensgade 65, 1704 København V.

Pris: Fra 3.200 kr. inkl. moms og forplejning (morgenmad, formiddags kaffe/te, frokostbuffet i DGI-byens restaurant.)

Tilmelding: Inden d. 1/10-05 enten via vores hjemmeside (elektromiske tilmeldingsformular), eller via e-mail til post@toftemosegaard.dk eller ved at ring efter kursusfolder med tilmeldingsformular.

Toftemosegaard

Center for udvikling og forandring
Manderupvej 3, 4050 Skibby. Tlf. 47528360
www.toftemosegaard.dk

www.sl.dk

- hjemmesiden om socialpædagoger

Social inklusion

1. nationale konference

28. - 29. november 2005 - TORVEhallerne - Vejle

Begreberne "social inklusion" og "social eksklusion" er i de senere år blevet centrale begreber i det sociale arbejde.

Social inklusion handler om at få mennesker og deres omgivelser integreret (igen) og helst på en måde, så de oplever en vækst og en berigelse af den sociale sammenhæng.

Konferencen sætter fokus på:

De særdeles store udfordringer, det sociale arbejde står overfor i arbejdet med social inklusion.

- Nye og væsentlige forståelsesrammer
- Nye konkrete erfaringer, der er opnået i praksis

Temaer:

Udsatte unge
Daginstitutionsområdet
Arbejdsmarkedet
Socialpsykiatri
Skolen

Oplægsholdere:

Socialministeren
Forskere
Fagforeninger
Praktikere

Se hele programmet på www.rorbak.dk

U D D A N N E L S E

Refleksiv & Anerkendende Pædagogik

ÅRHUS, MARTS 2006, 9X2 DAGE PR. ÅR

2-årig efteruddannelse i refleksiv & anerkendende pædagogik for lærere, AKT-lærere, OBS-lærere, pædagoger, psykologer og andre personer, der arbejder med børn med større eller mindre vanskeligheder.

Sted: DISPUK, Kongsvang Alle 43, bygning 17, 8000 Århus C.
Start: Marts 2006
Pris: Kr. 24.250,- pr. år
Antal delt.: Min. 12 og max. 16
Tilmelding: Skriftlig/fax/e-mail til DISPUK senest den **1. dec. 2005**
Kursusnr.: 450-06

Besøg DISPUK's hjemmeside og få yderligere information om DISPUK's workshops og uddannelsesforløb

Dansk Institut for Supervision, Personaleudvikling, Undervisning og Konsultation
Stationsvej 13 • 3070 Snekketsten • Telefon 4922 5161 • Fax 4926 6156
E-mail: dispuk@dispuk.dk • www.dispuk.dk

for SL-medlemmer, der arbejder inden for følgende områder:

Hospitalspædagoger ved somatiske og psykiatriske afd./ambulatorier

www.hospsyk.dk

Netværksansvarlig:
Inger Hedegaard
Klintebakken 65, 6933 Kibæk
Tlf. 9719 2214
e-mail: inped@ringamt.dk

Økonomiansvarlig:
Anne Beese
Tlf. 6613 6745
e-mail: e.a.b@mail.dk

Sikrede døgninstitutioner for unge under 18 år

www.sl.dk/sikrede

Netværksansvarlig:
Kurt Rasmussen
Munkebjergvej 50,
5000 Odense C
Tlf. 6614 2129
Mail: munkebjergvej50@privat.dk

Økonomiansvarlig:
Mette K. Andersen
Tlf. 4752 8467

Domsanbragte

Netværksansvarlig:
Johs. Jørgensen, Ørskovvej 35,
Snejbjerg, 7400 Herning
Tlf. 9716 2850
e-mail: nh04@ringamt.dk

Ældre

www.eldrenetverket.dk

Netværksansvarlig:
Jytte Juul
Kejsergade 8, Bov, 6330 Padborg
Tlf. 7467 5267
e-mail: jj@eldrenetverket.dk

Økonomiansvarlig:
Else Marie Sørensen
Tlf. 7544 5588

Senhjerneskedede og bevægelses-handicappede

Netværksansvarlig:
Vanda Thorup
Hjemmestøtten, Grønnegade 47, 1.
8000 Århus C
Tlf. 8676 0414, mob. 5157 5512
bofhjemstgroenneg@fa.aarhus.dk

Økonomi- og hjemmesideansvarlig:
Lars Hodal
Tlf. 4576 4528

Stofmisbrugsområdet

Netværksansvarlig:
Ingelis Langgaard
KABS, Bakken 3
2600 Glostrup
Tlf. 2032 7151
e-mail: inglan@kabs.kbhamt.dk

Økonomiansvarlig:
Ingrid Lund Sørensen
Tlf. 5150 2782
e-mail: ings@fa.dk

Kuratorer/-familieplejekonsulenter

Netværksansvarlig:
Vibeke Reinhard
Storegade 56, 4800 Stege
Tlf. 2041 8973
e-mail: vir@moenkom.dk

Døve

www.sl.dk/deaf

Netværksansvarlig:
Anne Buss
Center for Døve AJ
Oktobervej 22, 2730 Herlev
Tlf. 4485 6048 / 2140 2503
e-mail: annebuss@tdcadsl.dk

Sindslidende

Bjarne Møller:
Tlf. arb. 7789 6165/5157 6621
Tlf. priv. 8616 7034
Mail: bm@fa.aarhus.dk

Morten Schuster
tlf. arb. 3957 5632

Aflastningsinstitutioner

Netværksansvarlig:
Gitte Dam
Munkebakken 9, Skærup
7080 Børkop
Tlf. 7583 3444 / 5151 9301
gdam@cfa.vejleamt.dk

Økonomiansvarlig:
Ina Nielsen
Tlf. arb. 6310 5018

Bosteder for børn og unge med varigt nedsat funktionsevne

Netværksansvarlig:
Jan Kotschenreuther
Camillehusene
Bank-Mikkelsens Vej 14
2820 Gentofte
Tlf. 3957 3822

Økonomiansvarlig:
Maja Rongen Jensen
Tlf. 3957 3820

Kommunale fritidstilbud til mennesker med fysiske og psykiske funktions-nedsættelser

Netværksansvarlig:
Vinni Pedersen
Café Himmelblå, Sydtoften 8
7200 Grindsted
Tlf. 7532 5950, svp@grinsted.dk

Økonomiansvarlig:
Linda Ruby

tlf. 7554 3443,
liru@kolding.dk

Marginaliserede og udstødte

Netværksansvarlig:
Peder Larsen
St. Dannesbo
Bryllevej 20, 5250 Odense SV
Tlf. 6028 0575

Økonomiansvarlig:
Gitte Helle Lundgren
Tlf. 6396 0211
gilu@dannesbo.fyns-amt.dk

Opholdssteder

Netværksansvarlig:
Jack Volkmann
Bakkegården, Ranvstrupevej 2
Gundslevmagle, 4863 Eskildstrup
Tlf. 5445 4541
bakkegaardenfalster@tdcadsl.dk

Familiepleje

Netværksansvarlig:
Lilli Bach Andersen
Løjenkærvej 16, 8300 Odder
Tlf. 8692 8257
mail: toesen@andersen.tdcadsl.dk

Småbørns- og familie-institutioner

Jette Hørby
Vallø Strand
Tlf. 5626 0555

Faglige netværk i SL

Undertegnede ønsker at indmelde mig i nedennævnte faglige netværk i SL

Netværkets navn: _____

Fornavn(e): _____

Efternavn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Privattelefon: _____

Arbejdstelefon: _____

CPR-nr.: _____

Stillingsbetegnelse: _____

Arbejdsplads: _____

Mit arbejdsområde omfatter: _____

Indsendes til SL, Brolæggerstræde 9, 1211 København K

Kvalificering af teams i socialt arbejde

Hvordan man udvikler kompetente praksisfællesskaber omkring socialt arbejde!

4 x 3 dage med start 1.-3. marts 2006

Gitte Duus, socialrådgiver, Ph.d. – Tlf: 98 13 10 06

www.socialkvalitet.dk

Børn født af forældre med misbrug

Internatkursus m/
cand.psyk. Inger Thorman.
21.-22. november 2005.

Tilmeldingsfrist: 20. oktober 2005.

Ring og få nærmere oplysninger hos Inst. for udd. i Misbrugsbehandling og Psykoterapi v/ Marianne Glaffey og Jesper Grubach.

Medlemmer af Psykoterapeutforeningen.

Tlf. 4772 1213, fax 4772 5719, e-mail: info@gaffey.dk

Eller se vores hjemmeside:

www.misbrugsuddannelsen.dk

Pædagogisk massage

uddannelse & kurser

se efterårets program på vores websted

– eller kontakt centeret og få det tilsendt

CENTER FOR PÆDAGOGISK MASSAGE ApS
V/EIRIK TOLLEFSEN · 8689 3057
tollefsen@email.dk
www.paedagogisk-massage.dk

www.jellingrejser.dk

Europas storbyer

F.eks. Prag 6 dage.....fra 1.245,-
F.eks. Krakow og Budapest.....1.295,-
F.eks. Amsterdam 5 dage.....1.185,-
Inkl. bus, 3 hotelovernatninger med morgenmad

Aktivitsrejser

Norge - Gaulefall - 5 dage.....945,-
Inkl. 2. akt, lejlighed, færge, samt bus i Norge
Norge - Trollmountain - 5 dage.....1.065,-
Inkl. 2. akt, lejlighed, færge, samt bus i Norge
Tjekkiet - Bare billigt - 5 dage.....fra 1.395,-
Inkl. bus, alle akt. i 3 dage, helpension,
evt. udflugt til Prag
Kombiner med én nat i Prag.....1.645,-

Skirejser

Norge 7 dage / 5 skidage.....1.685,-
Inkl. ski og liftkort. Destinationer i Norge: Gaulefall, Dombås, Bjørli, Oppdal. Også Tjekkiet og Østrig.

TLF. 75 87 23 44

JELLING
rejser

GL. Kattrupvej 87 · 8732 Hovedgård · info@jellingrejser.dk

NORDLYS
KURSUS·CENTER

KURSER & UDDANNELSER

Terapeutisk Massage

Coaching

Selvudvikling

Terapeutisk berøring

Børnehavemassage

Pædagogisk massage

Lydmassage

Se programmet på internettet eller ring

www.nordlys.dk - Tlf. 86 81 10 81

Humblebien der ikke kunne flyve:

Studietur til Cuba om børn og unges helbred og trivsel

Cuba er et fattigt land, men har ikke de typiske fattigdomsproblemer, som man ser i andre latinamerikanske lande. Hvordan kan det lade sig gøre at på trods af store belastninger?

Hvordan uddanner man folk til at arbejde med børn og unges sundhed og trivsel?

Hvilke indsatser prioriteres indenfor sundhedsfremme, forebyggelse, rehabilitering og social integration?

Tidspunkt og varighed: 09. – 21. februar 2006.

12 dages rejse med besøg, møder etc.

Rejseledere: Lektor Lene Kjær, Peter Sabroe Seminarier og tolk Henrik Thejl, lærer og bosiddende på Cuba

Deltagere: Undervisere på seminarier, sygeplejeskoler, CVU etc, forvaltningsledere, skole- og institutionsledere, deltagere i master uddannelser, socialmedicinere mv.

Pris: 14.800 kr.

Tilmeldingsfrist: 21. oktober 05

Se: www.petersabroe.dk/kursusafd for nærmere bekendtgørelser eller kontakt Peter Sabroe Seminarier, tlf. 87 32 70 90 for detaljeret program.

Peter Sabroe Seminarier

Holdning Handling Helhed

Peter Sabroes Gade 14, 8000 Århus C, tlf. 8732 70 00

www.petersabroe.dk

Kognitiv, Ressourcefocuseret & Anerkendende Pædagogik (KRAP)

Årskursus 2006 i Skive

PsykologCentret i Viborg afholder i 2006 årskursus for socialpædagoger og andre faggrupper, som arbejder professionelt med *udsatte børn og unge*.

Hovedundervisere er **Peter Storgård** og **Lene Metner**, begge psykologer tilknyttet PsykologCentret.

Årskurset er opbygget med 10 månedsmodule á 2 dage, i alt 20 dage. Pris 19.800 kr. + moms, incl. fuld forplejning. Max. 24 deltagere.

Hent udførligt program på vores hjemmeside:
www.KRAP-metoden.dk/aarskursus2006.pdf

PsykologCentret

Gravene 1, 1. sal - 8800 Viborg

Tlf. 8660 1171

post@psykologcentret.dk

Nordjyllands Amt

SL-kontor:

Skansevej 90B
9400 Nørresundby.
Tlf. 9812 9899 – fax 9812 9129.
E-mail: nordjylland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/nordjylland
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag 9-13, onsdag 9-13, torsdag 13-17, fredag 9-13.
Amtskredsform.: Peter S. Kristensen.
Tlf. privat: 9883 8700.
A-kasse:
Tlf. 9812 9899.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Viborg Amt

SL-kontor:

Vendersgade 5, 8800 Viborg.
Tlf. 8661 3561 – fax 8662 8280.
E-mail: viborg@sl.dk
Telefontid: mandag-onsdag 10-13, torsdag 13-17, fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Ole Jensen.
Tlf. privat: 9787 5425
A-kasse:
Samme adresse som ovenfor.
Tlf. 8661 3200 – fax 8662 8280.
Telefontid: mandag-tirsdag 10-13, torsdag 13-17, onsd. og fredag lukket.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Århus Amt

SL-kontor:

Frichsparken,
Søren Frichs Vej 42, C, stuen
8230 Åbyhøj
Tlf. 8730 8590.
Fax 8619 3767.
E-mail: aarhus@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-12, tirsdag-onsdag 9-12, torsdag 13-17, fredag lukket.
Amtskredsformand: Runa Stach.
Tlf. privat: 8698 8945.
A-kasse:
Tlf. 8730 8595.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ringkjøbing Amt

SL-kontor:

Knud Rasmussensvej 10,
7500 Holstebro.
Tlf. 9610 1100 – fax 9610 1109.
E-mail: ringkjoebing@sl.dk
Åbningstid: mandag 9.30-14.30, tirsdag og onsdag 9.30-13.00, torsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand:
Kirsten Hornbæk.
Tlf. privat: 2045 2716.
A-kasse:
Tlf. 9610 1101.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor, dog mandag 9.30-12.00.

Vejle Amt

SL-kontor:

Dæmningen 38, 7100 Vejle.
Tlf. 7583 1199 – fax 7583 5115.
E-mail: vejle@sl.dk
Åbningstid: Tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Amtskredsformand: Hanne Ellegaard.
Tlf. privat: 7582 2028.
A-kasse:
Tlf. 7583 1199.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Ribe Amt

SL-kontor og A-kasse:

Kongensgade 35, 6700 Esbjerg.
Tlf. 7518 0066 – fax 7512 8700.
E-mail: ribe@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9.00-12.30, torsdag 12.30-17.00, lukket mandag.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Michael Madsen.

Sønderjyllands Amt

SL-kontor:

Skånevej 13, 6230 Rødekro.
Tlf. 7366 1940 – fax 7366 1939.
E-mail: soenderjylland@sl.dk
Åbningstid: tirsdag, onsdag og fredag 9-12.30, torsdag 12.30-17, mandag lukket.
Personligt fremmøde helst efter aftale.
Amtskredsformand: Poul Flack-Jensen.
Tlf. privat 2085 8828.
A-kasse:
Tlf. 7366 1948.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstider som ovenfor.

Fyns Amt

SL-kontor:

Danmarksgade 16, 5000 Odense C.
Tlf. 6611 0874 – fax 6590 6653.
E-mail: fyn@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14.
Amtskredsformand: Susanne Døssing.
Tlf. privat 6610 7532.
Jobanvisning: tlf. 6611 0874.
A-kasse:
Tlf. 6611 0874.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Storstrøms Amt

SL-kontor:

Torvet 2, 4800 Nykøbing F.
Tlf. 5484 1919 – fax 5484 1917.
E-mail: storstroem@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 10-14. Telefontid: 9.30-12 og 12.30-14.
Amtskredsformand: Marie Sonne.
Tlf. privat: 5671 1032.
A-kasse:
Tlf. 5484 1918.
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Hvor skal man henvende sig?
Alle henvendelser skal rettes til SL's amtskredscontorer.

Ved spørgsmål i forbindelse med arbejdsløshed og arbejdsløshedsdagpenge skal der rettes henvendelse til det lokale a-kassekontor.

Ved spørgsmål i forbindelse med efterløn (efterlønsbevis, overgang til efterløn, skattefri præmie etc.), skal der rettes henvendelse til efterlønsgruppen tlf. 8744 8550 alle hverdage fra 10-15.

Undtaget herfra er dog følgende: spørgsmål om medlemskab (ud- og indmeldelse, overflytning, navn/adresseændring, ændring i ansættelsessted, kontingent mv.) rettes til SL's hovedkontor (adresse og tlf.nr. se modsatte side). Forespørgsler kan rettes telefonisk, men alle ændringer bedes rettet skriftligt med angivelse af medlemsnummer (= cpr.nr.).

Vestsjællands Amt

SL-kontor:

Japanvej 3, 4200 Slagelse.
Tlf. 5856 5452 – fax 5856 5450.
E-mail: vestsjaelland@sl.dk
Hjemmeside: www.sl.dk/vestsjaelland
Åbningstid: Mandag lukket, tirsdag til torsdag 9-15, fredag 9-13.
Amtskredsformand: Jan Vium.
A-kasse:
Tlf. 5856 5452
Samme adresse som ovenfor.
Samme åbningstid som ovenfor.

Roskilde Amt

SL-kontor:

Hersegade 20, 1.th., postboks 614, 4000 Roskilde.
Tlf. 4636 7725 – fax 4634 6669.
E-mail: roskilde@sl.dk
Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag 9.30-12 og 12.30-14, tirsdag 13-16, fredag lukket.
Amtskredsformand: Britta Leth Madsen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Frederiksborg Amt

SL-kontor:

Østergade 6 B, postboks 100, 3400 Hillerød.
Tlf. 4820 9240 – fax 4820 9249.
E-mail: frederiksborg@sl.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 10-14, fredag lukket.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Amtskredsformand: Elin Jensen.
A-kasse:
Tlf. 4820 9246.
Østergade 6, 1., postboks 177, 3400 Hillerød.
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag, ons-

dag og fredag 10-14.30, torsdag 14-16.
Dagligt lukket fra 12-12.30.
Personligt fremmøde gerne efter aftale.

Københavns Amt

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0700 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-amt@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Uffe Torup Kristensen.
Tlf. privat: 4828 6755.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Bornholms Regionskommune

SL-kontor:

Storegade 38, 3700 Rønne.
Tlf. 5695 7136 – fax 5694 5204.
E-mail: bornholm@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 9-14.
Amtskredsformand: Niels Jørgensen.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Hejrevej 43, 5., 2400 København NV
Åbningstid tirsdag til fredag 9.00-13.30, lukket mandag.

Københavns og Frederiksberg Kommuner

SL-kontor:

Hejrevej 43, 5.,
2400 København NV
Tlf. 3525 0710 – fax 3525 0718.
E-mail: kbh-frb@sl.dk
Åbningstid: tirsdag til fredag 9-13.30, mandag lukket.
Amtskredsformand: Ole Larsen.
Tlf. privat: 3332 1819.
A-kasse:
Tlf. 3525 0720.
Samme adresse som ovenfor.
Åbningstid: tirsdag til fredag 9.00-13.30, mandag lukket.

Akassen København, Frederiksberg, Roskilde, Bornholm:
E-mail: slak@sl.dk

SLA – Efterlønsgruppen

Postboks 2480
Søren Frichs Vej 42 C, Stuen
8230 Åbyhøj
tlf. 8744 8550
E-mail: efterlonsgruppen@sl.dk
Åbningstid: alle hverdage fra kl. 10-15

Pædagogstuderendes LandsSammenslutning

Bredgade 25 F
1260 København K
Åbningstid: Mandag-onsdag 10-15, torsdag 10-17, fredag lukket.
Telefon: 3393 0911.

Fra vanartede drenge til skikkelige karle

I 175 år er der blevet opdraget vanskelige drenge på en gård syd for Kjellerup i Viborg Amt. Gården var den statslige opdragelsesanstalt Bøgildgård. Nu er det en moderne døgninstitution med navnet Oustruplund. Det er der kommet en bog ud af

Af Kurt Ladefoged

OUSTRUPLUND ■ I 1825 drog to unge danske seminarister på den enevældige kongelige regerings bud til Schweiz på en studierejse. Målet var godset Hofwyl, hvor landsbrugsreformatoren von Fellenberg siden 1800 havde praktiseret sine ideer om rationel landsbrugsdrift og folkeopdragelse - ideer som han havde fra den ligeledes schweiziske samfundstænker og opdrager Pestalozzi.

Fellenberg havde oprettet en skole for fattige, forældreløse og forsømte børn. Børnene skulle gennem landsbrugsarbejde og skolegang opdrages til nyttige medlemmer af samfundet i stedet for at lægge det til byrde.

I Danmark havde man også den slags problemer med fattige, forsømte og utilpassede børn. I første omgang blandt landalmuen, men senere også i de større byer. Man kom til den konklusion, at problemet var kommet for at blive, og at derfor måtte gøres noget ved det.

Efter 14 måneders studietur vendte de to seminarister (pædagoger) Peter Møller og Peder Poulsen Schmidt tilbage til Danmark. Det førte til, at de i 1826 udgav

"Plan for en Fattig-Opdragelses-Anstalt", som blev grundlaget for flere fellenberske anstalter i Danmark - og altså også Bøgildgård, som Peder Poulsen Schmidt blev forstander ved i 1830 og i de følgende 55 år.

Opholdet på anstalten sigtede imod gennem arbejde og undervisning at forandre "vanartede" og "fordærvede" drenge til skikkelige avlskarle med en fremtid på landet.

I begyndelsen var der kun tale om landsbrugsarbejde, men i 1900-tallet blev aktiviteterne udvidet til også at gælde smedje, gartneri og snedkeri, så man derigennem gav nogle af drengene mulighed for en håndværkeruddannelse.

Igennem de første 150 år med statslig drift har 4-5000 drenge haft ophold på Bøgildgård - langt de fleste af dem fra København.

Alt dette fortælles der om i bogen "Med arbejdet som rettesnor", der beskriver Bøgildgårds/Oustruplunds udvikling i 175 år og dermed også bliver en beretning om dansk børne- og ungeforsorg på godt og ondt.

For selv om man ville det gode for disse drenge, så skete det somme tider med det onde. Bogen indeholder blandt andet beretninger fra drenge, som har følt sig uretfærdigt behandlet og har været udsat for korporlig afstraffelse og ydmygelser.

I dag er Oustruplund et moderne socialpædagogisk beskæftigelses- og behand-

Fra "fordærvede" unger til gode borgere med en håbefuldst fremtid - forsiden af bogen om Oustruplund prydes af dette maleri af Tage Bjerring

lingstilbud for i alt 100 børn, unge og voksne med omkring 85 medarbejdere.

"Med arbejdet som rettesnor" 250 sider illustreret. Pris 225 kroner plus forsendelse 50 kroner. Kan købes på Blicheregns Museum, telefon 87 70 24 70, bem@kjellerup.dk, hjemmeside: www.blicheregns-museum.dk eller på Oustruplund, telefon 87 70 20 20, oustruplund@vbamt.dk, hjemmeside: www.oustruplund.dk

kl@sl.dk